БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 268 (90100)
НОЯБРИИН 14.
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...ветскэ журналистнуудай ...хэсоюзна Нэгэдэхи съездэ

...ветскэ журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съездые, тэрээ... амжуулан советскэ хэблэлэй, радиогой, телевидениин бүхы хү...рилэгшэдые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Цент... Комитет халуунаар амаршална.

...анай орон дотор хэблэл арадай соёл сурталай ажабайдалай та...гүй хубинь, советскэ журналистика—партийна болон олониитын ...ябуулгын шухала хуби болоо. Коммунистическэ общество бай..., шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ...ын түлөө тэмсэхэ түүхэтэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг совет...урналистнуудай—газетэ, журналнуудай, радиогой, телевидениин, ... болон мэдээсэлэй органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй һайн ... ажалые коммунистическэ парти үндэрөөр сэгнэдэг.

...оветскэ хэблэл—үнэхөөрөөл сүлөөтэй, бодото арадай хэблэл мүн ... Энээгээрээл советскэ хэблэл буржуазин хэблэлһээ илгаатай ...арксистско-ленинскэ үзэл сурталтай, партийна гол ёһо шууд ба...лдаг, революционно дайшалхы зоригжолтой, үнэн сэхэ, соёл сур... талаар хэлбэри болон ревизионизмтай эбсэшэгүй байдаг ...ээнь манай хэблэлдэ ажалшад үнэхөөрөө дуратай байна.

...радай аша туһада, тэрэнэй зол жаргалай болон һалбаран бада... аша туһын тулада советскэ журналистнууд хүдэлмэрилнэ. Ком...тическэ байгуулалтын, коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгын, ... ажалай, совет хүнүүдэй сэхэ сэбэр абари заншалай темэнүүд—...эй гол темэнүүдынь болоно. Коммунизм байгуулагшадай ажалай ...абари заншалай талаар гаргаһан габьяанууд советскэ журна...удай зохёон бэшэхэ ябадал зоригжуулдаг эшэ үндэһэн болоно. ... хэблэлэй, радиогой, телевидениин бүхы үнэтэ үүсхэлнүүдые, ма...оной арадай ажахые, соёл культурые хүгжөөхэ долоон жэлэй ... дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула Советскэ Союзай Комму...ческэ партиин XXI съездын табиһан агууехэ зорилгонуудые бэе...ын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй шударгыгаар хабаадахадань парти, ...эдэбхитэйгээр дэмжэдэг юм.

...оветскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ... хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень СССР-эй Журналистнуудай ...хи съездэ хүсөөд, партиин шалгагдамал туһалагшанар бологшо ...кэ журналистнууд партийна гол ёһо баримталдаг, олониитэтэй ... холбоотой байдаг советскэ хэблэлэй ленинскэ заншалые саа...шье сахижа, улам арьбадхан ябаха, коммунизмын түлөө тэмсэ...ууехэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ батаар ... байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

...урналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съезд нээгдэбэ

...рналистнуудай Бүхэсоюзна ...хи съезд ноябриин 12-то Мо... Союзуудай байшангай Ко...зал соо нээгдээ. Съездын хү...ридэ 700 гаран делегат ха...на.

...зд Л. Н. Брежнев, К. Е. Во...ов, Н. Г. Игнатов, А. И. Ки..., Ф. Р. Козлов, О. В. Кууси... И. Микоян, Н. А. Мухитди... А. Суслов. Е. А. Фурцева, ...Хрущев, П. Н. Поспелов гэг... президиумдэ ерэжэ һуухада, ...н делегадууд хүл дээрээ бо...сгоод, удаан саг соо альга та...дэниие угтаа.

...рналистнуудай союзай эмхид... бюрогой түрүүлэгшэ, ТАСС-эй генеральна директор Н. Г. Пальгунов үнинэй советскэ журналист В. А. Карпинскида үгэ үгөө.

Съезд нээгдэбэ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов трибунын дэргэдэ ерэнэ. Журналистнуудай съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые тэрэ уншаа.

Эмхидхэлэй бюрогой хүдэлмэри, СССР-эй Журналистнуудай Союзай зорилгонууд тухай эмхидхэлэй бюрогой гэшүүн, «Правдын» главна редактор П. А. Сатюков элидхэл хээ.

(ТАСС).

Шэнэ зориг бадаруулна

Манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд СССР-эй Верховно Соведэй 3-дахи сессиин материалнуудтай үргэнөөр танилсажа байна. Парти, правительствынгаа анхарал оролдолгын ашаар Эхэ ороноймнай промышленность, мүн хүдөө ажахы ехээр хүгжөөгдэжэ байнхай. Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ—1959 ондо орон доторнай горьтой амжалтанууд туйлагдаа, арад зоной ажабайдал улам һайжарна. Жэшээлхэдэ, манай колхоз нёдондонойхидо орходоо нилээдгүй ехэ олзо доход абахаа байна. Колхозоймнай хүгжэлтэ бидэнэр, колхознигуудай урма зоригые улам бадаруулаа.

СССР-эй Верховно Соведэй 3-дахи сессиин тогтоолтой, уласхоорондын байдал тухай Никита Сергеевич Хрущевой хэһэн элидхэлтэй һайса танилсаад байхадаа саашадаа улам һайнаар ажаллажа, долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ шэнэ зориг түрэнэ. Манай 4-дэхи фермын һаалишад байгша ондо абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхээр шиидэбэ. Өөрынгөө даажа байһан үнеэдэй тус бүриһөөнь 1800 литр һү һааха гэһэн уялга жэлэй эхиндэ абаа һэм. Энэ уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, үнгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1854 литр һү һаагааб. Парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон жэлэй дүүрэтэр үнеэдэйнгээ тус бүриһөөнь 2300 литр һү һааха гээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанаб.

Колхознай манай фермэдэ һайн байра түхеэрээ. Үнеэдэймнай хото хорёо һайнаар заһабарилагдажа дулаалагданхай. Үбэлэй үедэ һү ехээр һаахын тула фермымнай һаалишад нилээдгүй оролдосотойгоор ажаллажа байна. Мүнөө үнеэдтээ үбһэ тэжээл тусхай рационой ёһоор эдюулжэ байнабди. Тиигэжэ һү һаалгаяа үдэр бүри дээшэлүүлхэ гэһэн уялгануудаа һаалишаднай заатагүй дүүргэхэ байха.

Г. Варфоломеева,
Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

1959 оной гурбадахи кварталда республика дотор гурбан жэлэй соёлой добтолгын ябасын дүнгые хаража үзөөд, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын, хэлхээ холбооной доро дурсагдаһан эмхи зургаануудые республикын газетэнүүдэй дэргэдэхи Хүндэлэлэй самбарта оруулха гэжэ республикын жюри шиидхэбэ:

1. Бичурын аймагай Бага-Куналейн хүдөөгэй Культурын байшан (директорнь **Г. Ф. Фомин**).
2. Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн хүдөөгэй Культурын байшан (директорнь **И. В. Рачинский**).
3. Байкало-Кударын аймагай Сүхын хүдөөгэй клуб (даагшань **В. В. Власов.**).
4. Сэлэнгын аймагай Доодо-Убукунай хүдөөгэй клуб (даагшань **Т. Д. Бадмаев**).
5. Кабанскын аймагай Колесовско хүдөөгэй библиотекэ (даагшань **Г. М. Волков**).
6. Сэлэнгын аймагай түбэй библиотекэ (даагшань **Н. Н. Кожина**).
7. Кабанскын аймагай Посольская станциин хэлхеэ холбооной таһаг (начальнигынь **К. Ф. Панфилова,** профгруппоргнь **П. Ф. Жаровцев**).
8. Улан-Удэ городой хэлхеэ холбооной 2-дохи таһаг (начальнигынь **Н. Ф. Самойлова,** профсоюзна эмхидхэгшэнь **А. Д. Жаркова**).
9. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи участково больница (участково врачынь **Э. И. Хангалова**).
10. Республикын санитарна гэгээрэлэй байшан (главна врачынь **А. В. Оленникова**).
11. Улан-Удэ городой № 1 үхибүүдэй больница (главна врачынь **М. Ф. Корягина.**).

Эбтэйгээр хүдэлхэдэ ажал бүтэсэтэй

Нарһа, шэнэһэ модоор хушалтатай орьёл торьёл уулануудай хабшууһаа хотирон битэрэн ерэһэн Куналейкэ горхоной эрьедэ малай томо томо байранууд, малшадай шэнэхэн гэрнүүд жэрылдэжэ, шэнэ сагай тосхоной шэнжэ харуулна.

Үдэшын сагта энэ тосхондо дүтэлжэ ерэхэдэтнай Ильичын лампочканууд яларжа, ойро тойронхи газарые гэрэлтүүлнэ. Газаа саһан орожо, дайда дэлхэйн үбэлэй шэнжэтэй болоод, нойрсожо байбашье һаань, энэ тосхондо ажалай охин үглөөнэй харанхыһаа һүни юроо болотор замханагүй. Тэжээл буйлуулдаг машинын таршаганаан, дүүжэн харгыгаар һолжорһон тэргэнүүдэй хахинаан, зайн галаар хүдэлжэ байһан түхэреэн хюрөөгэй шуухираан эндэ таһалдадаггүй. Эдэ бүгэдын хоорондуур эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг залуушуулай хонгёо дуунууд элихэнээр дуулдадаг. Энэмнай Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермэ гээшэ.

Түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилхэдээ энэ фермын гахайшад байгша ондо гахай бүриһөө 20 поршоонхо абажа түлжүүлхэ гэһэн уялга абаа һэн.

Гахай бүриһөө иимэ олон поршоонхо абажа түлжүүлхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Теэд эндэмнай 20—30 гахай бэшэ, харин аяар 70 эхэ гахай бии юм.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула эхэ гахай бүхэнөө саг соонь ороондо оруулһан, тэдэнэй поршоонхолхо үедэнь оролдосотойгоор харууһалһан, тэдэндээ зохид һайн байра түхеэржэ шадаһан байна. Жэлэй туршада бэе бэедээ туһалалсажа, абаһан уялгаяа заабол дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр эршэмтэйгээр ажаллаа. Тэдэнэй оролдолго һайн үрэ дүн асарба. Үнгэрһэн арбан һарын туршада энэ фермын эхэ гахай бүриһөө 18 поршоонхо түлжүүлэгдээ. Мүнөө үедэ жэлэй дүүрэтэр түрэхэ гахайнууд олон. Тиимэһээ тэдэнэр абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ байһандаа найдана.

Фермын эрхим гахайшан Аксинья Сластина абаһан уялгаяа мүнөө дүүргээд байна. Нүхэр Сластина гахай бүриһөө 20 поршоонхо абажа түлжүүлээ. Тэрэшэлэн Параськовья Федотова, Евдокия Солодухина гэгшэд гахай бүриһөө 19 поршоонхо түлжүүлээд байнхай.

Ехэ-Куналейн гахайшад гансахан һайнаар ажалладаг бэшэ. Тэдэнэр колхозойнгоо культурна ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Уран һайханай литература уншадаг, уран һайханай кружогуудта хабаададаг.

Энэ жэл залуу гахайшад О. Рыжакова, А. Сластина, А. Алексеева, М. Иванова гэгшэд Ехэ-Куналейн дуушанай хоорто хабаадажа, Бурядай искусствын Москвада болохо декадада хабаадаха золтой болобо.

Эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байһан энэ коллектив абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха зорилготой.

П. Кулаковский,
колхозой зоотехник.

Кукуруза ургуулагшадай дүй дүршэлһөө

Үнеэндэ—27 тонно кукурузын силос

Энэ оной февральда Сэлэнгын совхозой дирекци, партийна организаци намайе кукурузашадай комсомол-залуушуулай звеное даагшаар табяа һэн.

Урдань кукуруза ургуулжа үзөөгүй, ямаршье дүй дүршэлгүй аад, түрүүшээр бэрхэтэй шэнги байгаа. Совхозой агроном нүхэр Андреев кукуруза тарижа ургуулха агротехникэтэй маанадые танилсуулаа юм.

Тиигээд 150 гектар газар даажа абаад, га бүхэндэ 30 тонно наг шэбхэ, нэгэ—нэгэ центнер шубуунай аргал, үнэһэ гаргаа һэмди.

Газарай хүрьһэнэй гэдэхэдэ шииг нойто барижа абахын зорилгоор мартын хуушаар гурба дахин борнойлогдоо. Майн дүрбэнһөө арбан болотор шэбхэ гаргажа, газараа 18—20 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалаабди. Удаань га бүридэ 500—600 кубометр уһанай хүртэхөөр уһалагдаһан байна.

Хордогдоһон, һайн шанартай үрэһөөр, квадратно-гнездовой аргаар майн 27-һоо кукуруза тарижа эхилээд, дүрбэн үдэр соо дүүргээбди. Эндэ зүб квадрадуудые гаргаха гээшэ харюусалгатай хэрэг байгаа.

Буртаг үбһэнэй гарамсаар газараа борнойлһон байнабди. Кукурузын ургажа байха үедэ, зундаа хоёр дахин зурууд хоорондын элдүүрилгэ утаашань, хүндэлөөшэнь хэгдээ, хоёр уһалагдаа юм. Бороо хура ехээр ороод, нэмэжэ уһалалтагүй байба.

Кукуруза тарихатайгаа хамта арбан табан гектарта нэмэлтэ тэжээл болгон суперфосфат газарай хүрьһэндэ оруулагдаа һэн. 30 гектар газарай га бүридэ центнер хахад шэбхэ, 90 килограмм суперфосфат, 30 килограмм аммиачна селитрэ, 15 килограмм калийна дабһа, 15 килограмм үнэһэ холёод, нэмэлтэ тэжээл үгтэһэн байна.

Эдэ бүгэдын ашаар гектар бүриһөө дунда зэргээр 350 центнер шэмэтэ ногоон тэжээл абажа, уялгаяа горьтойгоор үлүүлээбди. Һайнаар үтэгжүүлэгдэһэн газарай га бүхэнһөө 550 центнер ургаса абтаа.

Иигэжэ звеногой хүсөөр ургуулагдаһан ногоогоор хамта дээрээ 5600 тонно гэхэ гү, али үнеэн бүридэ 27 тонно кукурузын силос дарагдаа.

Ерэхэ жэлдэ бүри баян ургаса ургуулхын зорилгоор мүнөөнһөө бэлдэжэ эхилээбди. Кукурузын полидо 200 тонно шэбхэ гаргахаар хараалһан аад, 152 тонно болгогдобо. Һаядаа шэбхэ полидо гаргажа дүүргэгдэхэнь.

П. Еранский,
Сэлэнгын совхозой 4-дэхи отделениин кукурузашадай звеное даагша.

КПСС-эй ОБКОМДО

Колхозуудтаа буруу, хашарагуудые шахаха, түргөөр түлжүүлхэ хэрэгые эмхидхэлгэдэ КПСС-эй Тарбагатайн айкомой харюусалгагүйгөөр хандаһан тухай

... ажалай продуктнуудые, ...яа мяха абаха, гүрэндэ ...аха тушаа энэ жэлдэ кол...айнгаа абаһан уялгануу...элүүлхэ хэрэгые КПСС-эй ...атайн айком тон хангалта... эмхидхэнэ гэжэ КПСС-эй ...й бюро тэмдэглээ.

...ша оной ноябриин 1-нэй ...аар мяха абаха уялгань ...18 процент дүүргэгдээ гэхэ... энэнь нёдондонойхиһоо 7 ...ээр бага болоно. Тиихэ зуу...рэндэ нёдондонойхидо оро...2 центнер мяха багаар худал...энэ жэлэйнгээ түсэб арайхан ...цент дүүргээ.

... абаха. гүрэндэ худал...уялгаяа хангалтагүйгөөр бэе...гэ хажуугаар, КПСС-эй ... аймгүйсэдком болон колхо... правленинүүд малайнгаа тоо ... олошоруулха түсэбөө дүүр...

...агай колхозуудта эбэртэ бо..., гахай, хони нилээд олоор ...жа, эхэ малай 100 толгой ... түл үсөөн абтаа. Тиигэбэ...колхозууд оройдоол 552 толгой ... бодо мал худалдажа абаа. ... «Восход», «Коммунизм», ... Ильича» колхозууд миил ...лгой үхэр худалдажа аба...йха юм. Октябрь һарада эн... орой худалдагдажа абтаа...шоо.

... абаха уялгануудай иимэ ...агүйгөөр бэелүүлэгдэжэ ... КПСС-эй айком, аймгүй... буруу, хашарагуудые шаха...гөөр түлжүүлхэ хэрэгые эм...дэ тон харюусалгагүйгөөр ... байна. Шахалганда, түргөөр түлжүүлгэдэ 5500 буруу, хашараг табиха байһан аад, тэрэнээ арайхан гэжэ 3100 толгойдо хүргөө. Олонхи колхозуудта залуу малай шэгнүүрые түргөөр дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл олгогдоогүй, мүнөө хүрэтэр тэжээлынь хубаарилагдажа, даалгагдажа үгтөөгүй, тэжээлэй рацион тодорхойлогдоогүй, малай шэгнүүрые хэды шэнээр нэмээхэб гэһэн даабари байхагүй, шахагдажа, түлжүүлэгдэжэ байһан малые саг соонь шэгнэнэгүй. Залуу малые шахажа, түлжүүлжэ байһан малшад ажалайнгаа түлөөһэ тухай мэдэнэгүй, олон ушарта малай шэгнүүрые ехээр нэмээһэн хүнүүд хүсэдөөр урмашуулагданагүй.

Аймагай колхозууд тэрэшэлэн һү багаар абадаг болоод байна. Байгша оной арбан һарын туршада нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэдэ 3712 центнер һүн багаар абтаа. Тэрэ тоодо октябрь һарада үбһэ тэжээлэй хэды элбэг байбашье һаа, нёдондонойхидо орбол 17,6 центнер һүн багаар һаагдаа.

Мяха, һү абалгада, гүрэндэ худалдалгада иимэ горьтой дутагдалнууд яахадаа байнаб гэхэдэ, партиин айком, нэн түрүүн тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Бурлаков аймагайнгаа колхозуудта ниитын мал ажал хүгжөөхэ хэрэгые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ. Партиин айком колхозуудтаа эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна, мал ажал хүгжөөхэ талаар колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлжэ шадаагүй. Тэрээн дээрэһээнь боложо партийна болон гүрэнэй журам ехэ һулаар сахигдана. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд партийна болон советскэ органуудай шиидхэбэриие, абаһан социалистическэ уялгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана.

Мяха, һү абаха, гүрэндэ худалдаха талаар социалистическэ уялгануудаа колхозуудайнгаа бэелүүлхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһанайнь түлөө КПСС-эй Тарбагатайн айкомой бюродо заагдаба, мүн тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Бурлаковта зэмэ тохогдоо. Колхозуудтаа ниитын мал ажалые хүгжөөхэ, мяха, һү абаха, гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха талаар яаралтай хэмжээ абаха эрилтэ нүхэр Бурлаковта табигдаа.

Партиин айкомой, нүхэр Бурлаковай зүгһөө колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табиха, ажал хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ, партийна болон гүрэнэй журам эбдэгшэдтэй шангаар тэмсэхыень партиин обкомой бюро тэдэниие уялгалаа.

Колхозуудай, мүн бүхы аймагайнгаа абаһан уялгануудые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой, колхозуудай партийна эхин организацинуудай эмхидхэлэй хүдэлмэриие шангадхаха, колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулхыень партиин обкомой бюро эрилтэ табяа.

КПСС-эй ЦК-гэй ПЛЕНУМЫЕ УГТУУЛАН

Ставропольско хизаар. Апанасенковско районой «Путь Ленина» колхоздо ахалагша хонишон Дмитрий Панасенкын хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада һайнаар ажалладаг байна. Бригадынхид жэл бүри 100 эхэ хонин бүриһөө 120—130 хурьга абадаг, нооһо ехээр хайшалдаг. 16 мянган костюм оёходо хүрэхөөр нооһо энэ түрүү бригада һүүлэй табан жэлэй турша соо орондоо үгэһэн байна. Дмитрий Панасенко сүлөөтэй сагтаа эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг, хонин ажал тухай бэшэгдэһэн шэнэ номуудые хододоо уншажа байдаг, тусхай экономико шудалха кружогто һурадаг юм. **Зураг дээрэ:** Д. Панасенко (баруун гарһаа) колхозой библиотекэ соо һууна.

ТАСС-эй фотохронико.

Партийна ажабайдал

Олониитые эдэбхитэйгээр хабаадуулха

(КПСС-эй Закаменай айкомой пленумһээ)

Һая эндэ КПСС-эй айкомой пленум боложо, «Ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар һайнаар хангаха, город болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэмжээнүүд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар городой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр **А. Н. Гребенникова** элидхэл хэбэ.

Закаменск городой, хүдэлмэришэдэй тосхонуудай ажалшад культурно-ажаһуудалайнгаа талаар үшөөл муугаар хангагдана гэжэ элидхэлшэшье, үгэ хэлэһэн хүнүүдшье онсолон тэмдэглээ. Гэр байра дуталдана. Тииһээ тиитэр һүүлэй табан жэл соо барилгын организацинууд гэр байрын, культурно-ажаһуудалай барилганuудта һомологдоһон 10-аад миллион түхэриг хэрэглэжэ шадаагүй байна. Гэр байранууд шанар муутайгаар баригдана.

Хүн зониие культурно-ажаһуудалайнь талаар һайнаар хангадаг болохо асуудалда партийна эхин организацинууд, аймагай, городой поселогуудай Соведэй гүйсэдкомууд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд, предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа хандуулнагүй, худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай ажал хүдэлмэриие хинан шалгаха хэрэгтэ олониитые элсүүлнэгүй, городоо, тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ хүн зониие олоор хабаадуулнагүй гэжэ пленум тэмдэглээ.

Эгээн түрүүн үгэ абаһан Цакирай дунда һургуулиин директор **Д. В. Лаврентьев** иигэжэ хэлээ:

— Закаменск городой һуури табигдажа эхилһэнһээ хойшо аяар 25 жэл үнгэрбэ. Теэд мүнөөдэрэй байдал дээрэ харахадамнай манай город шорой богтоо дарагдаһан, мүртэй үйлсэ, талмайшьегүй байна. Һайн юумэнүүдээшье зохидоор байлгажа шададаггүй зон болоод байнабди. Крупскаягай, Октябрьска үйлсэнүүдтэ баригдаһан 2 дабхар байрын гэрнүүд түрүүн газаа талаһаа сэбэр зохид байһан аад, 2—3 жэлэй үнгэрхэлөөр нөөхил һандигар сонхо, верандинуудынь тэһэрхэй, эндэ тэндээ түгдэрэнхэй болошоо.

Мүн урдань аймагай түб байһан Цакир тосхоншье бирагүйхэн байдалтай. Һургуулинуудай, бусад эмхи зургаануудай олоншье һаань, аймагай партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Закаменск городто нүүмсээрээ, энэ тосхоноо мартажархёо. Цакир тосхоной хажуу талаар машинын харгы татаха, электрын гэрэлтэй болбосон түхэлтэй болгохо гээд, энэ шухала хүдэлмэридэ хүн зониие хабаадуулангүй байдаг партийна, советскэ, ажахын, комсомолой болон профсоюзай организацинууд урдань ехэ алдуу хэдэг байгаа гэжэ Зэдын комбинадай директор, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат **И. А. Федотов** хэлэбэ. «Өөһэдынгөө һуудаг городые гоё һайхан болгоё!» гэһэн уряа гаргаха тухай тэрэ дурадхал оруулаа.

— Хэрбээ городой ажалшад бултадаа оролсоо һаа, ямар ехэ юумэ хэхэ, городоо ямар гоё болгожо шадаха байгаа гээшэб. Гансал энэ хэрэгые эмхидхэхэ, ударидаха хэрэгтэй,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Комбинадай леспромхозой модошодой дунда лекци уншагдадаггүй, кино үсөөнөөр харуулагдадаг тухай нүхэр **Рябенко** хэлэбэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулһан тухай аймагай Культурын байшангай директор нүхэр **Краузе** хэлээ. Культурын байшангай дэргэдэхи драматическа кружок республикын Культурын министерствын шиидхэбэрээр арадай самодеятельнэ театр гэжэ нэрлэгдээ. Тиибэшье мүнөө жэл культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үбэлэйнгөө үеын хүдэлмэридэ тон муу бэлэдхэлтэй.

«Культурно-ажаһуудалай, гэр доторой элдэб эд бараа болон хэрэгсэлнүүдые олоор, янза бүреэр бүтээн гаргадаг болохо тухай» партии, правительствын тогтоолой ёһоор, комбинадай үйлэдбэриин предприятинуудай управлениин урда ехэ зорилгонуудай табигдажа байһан тухай нүхэр **Прохоров** хэлэбэ. Тиибэшье мүнөө жэл элдэб мебель хэхын тулада һомологдоһон 400 мянган түхэригэй ородоол 130 мянганиинь хэрэглэгдээд байна.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

Е. Жаркова.

Депогой совет дээрэ

Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинистнууд урдаа табигдаһан зорилго, түсэбүүдээ саг соонь бэелүүлхын тула хоорондоо мүрысэдэг, шухала асуудалай гарахада локомотивайнгаа колоннын Совет дээрэ зүбшэн хэлсэдэг болонхой. Деподо эмхидхэгдэһэн Соведэй гэшүүд һаяшаг ахалагша машинист Вальковичын жолоододог паровозой коллективэй мэдүүлгэ хаража үзэбэ. Сугларагшад тус коллективэй хэһэн ажалтай танилсаад, нүхэр Вальковичын коллективые локомотивой колоннын Соведтэ гэшүүн болгожо абаха гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Удаань ахалагша машинистнууд Боголюб, Дегтярев гэгшэдэй жолоододог паровозой коллективэй мэдүүлгэнүүдые Соведэй гэшүүд зүбшэн хэлсэбэ.

— Дурсагдагша коллективүүдэй мэдүүлгэнүүдтэй танилсажа, ажалдань бии байһан горьтойхон дутуу дунданууды элирүүлбэбди,—гэжэ Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Багинский мэдүүлээ.

Нүхэр Боголюб, Дегтярев гэгшэд дээрэ хэлэгдэһэн баримтаһаа тобшолол хэжэ, ажалаа һайжаруулха зэргэтэй гэжэ Соведэй гэшүүд шиидхээ.

М. Аюров.

Лекци уншагданагүй

Чесаны сомоной (Хэжэнгэ) Хүртэй тосхондо Баруун-Тарбагатайн ой модоной ажахын хүдэлмэришэд, барилгын-монтажна управлениин хүдэлмэришэд ажаһуудаг. Эндэ клуб баригдаһаар 5—6 һара үнгэрөө.

Теэд тэндэнь мүнөө хүрэтэр нэгэшье лекци уншагдаагүй, кино харуулагдаагүй байна. Зарим лекторнүүд хүршэ «Коммунизм» колхозой гэшүүдтэ лекци уншаад бусашадаг байха юм. Мүн театрын артистнууд эндэ ерэнэгүй.

Модошод, хүдэлмэришэдтэ һонирхолтой лекци уншажа үгыт, кино харуулыт гэжэ аймагай культурын таһагта, КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагта тэндэхи хүнүүд хандана.

А. Михайлов.

Долоон жэлэй түрүүшүүл

НЮТАГТАА ХҮНДЭТЭЙШҮҮЛЭЙ НЭГЭН

Колхозой уран дархашуулай ажалладаг газар. Эндэ дүтэлжэ ерэхэдэ электрын хүсөөр хүдэлгэгдэдэг харуул, хюрөөгэй нэерээн түерээн ямар нэгэ заводто байһандал үзэгдэдэг. Досоонь ороходо дархашуулай хэрэглэдэг — һүхэ, харуул, һүүшэ, хюрөө гэхэ мэтэ аятай зохидоор ханада үлгөөтэй байха.

Модоной хибэдэһэн болошоһон, дунда зэргын бэетэй, ербэгэр хара һахалтай хүн сүлөөгүйхэн хэбэртэй бүдүүншэг хуһа орой руунь электро-хюрөөгөөр хаха зүһэжэ байба.

— Һонин юуб, Эрдэни Цыренович,—гэжэ колхозой барилгашадай бригадир Очир Мункуевич асууна.

— Хөөрэхэ, дуулгахаар юумэн үгыл хаш. Энэ хуһа машиныш хоорбодо хэхээр хюрөөдэжэ байнаб. Тугаарай зайн галгүйдэжэ, сагни миин һалахаяа һанабал! — гээд нүхэр Тогонов хэжэ байһан ажалаа саашань үргэлжэлүүлнэ.

Гартаа дүйтэй Эрдэни Тогонов уран дарханаар заахаһаа хойшо ажаллажа дүршэлтэй болоһон, нютагтаа алдартай суутай, уран, бэрхэ дархан гэлсүүлдэг юм. Нютагаархиниинь сонхын рама, холоодо, үүдэ сабшуулха, уралуулха болоходоо Тогоновто захидаг, гар түргэн хүн юм гэлсэдэг болонхой.

Нээрээшье нүхэр Тогонов нютагайнгаа ажалшадай захил дүүргэхэдээ саг соонь, зохид һайнаар хэжэ, бүтээжэ үгэхые оролдодог, түргэншье гартай,ураншье хүн байха. Хэжэ байһан юумыень хараа, үзөө һаатнай, яб таб байсахана, эдирээ шэдирээгүйхэнөөр, нарин нягтаар хэгдэһэн — ёһотойл уран дарханай гараар бүтэһэн ажал байха.

Баргажанай аймагта колхозуудай эмхидхэгдэхэдэ гэшүүн боложо ороод, түрүүшын үдэрһөө эхилээд, мүнөөдэр болотор Эрдэни Цыренович Тогонов ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, правлени, партийна организациин үгэһэн даабариие хододоол шанар һайнтайгаар, саг соонь дүүргэхые оролдодог байна.

— Манай Улюкчикан нютагта колхозой эмхидхэгдэһэн түрүүшын жэлдэ баһашье бэрхэтэй байгаа һэн. Хүн зон хаанаашье хүрэжэ ядаха, гар хэрэгсэлэй зэбсэггүй, тэргэ, шаргааршье хомор түрүүшын хабарай тарилгада ороо һэмди. Тиихэдэ «Үбэлэй сагта тэргэ, зундаа шарга хэхэ юм байна» гэһэн бодол һанаандаа бүхөөр хадуужа абаа бэлэйб,—гэжэ нүхэр Тогонов тамхилха зуураа хөөрэнэ.

Нүхэр Тогонов тэрэ гэһэнһээ хойшо зунай аяма халуун үдэрнүүдтэ шартын үргэ матажа, үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ тэргын шанаа татаха, мүн ой тайгаар ябажа хэрэг-

тэй болохо хуһа, шэнэһэ бэлэдхэжэ дархалдаг газартаа зөөжэ асардаг һэн.

...Он жэлнүүдшье үнгэржэ, түрүүшын табан жэлдэ бүтээгдэһэн шэнэ техникэ колхозуудта эльгээгдэдэг боложо, колхозой гэшүүд трактор, машинаар ажалаа бүтээдэг болоходоо одоошье амарһан байха юм. «Трактор, машинаар ажалай бүтэдэг болоходо, мининшье хэдэг ажал, бага зэргэ хүнгэржэ үгэһэн байна» гэжэ Эрдэни Цыренович зугаалдаг.

Ниитын хэрэгэй түлөө хододоо оролдожо ябадаг Эрдэни Цыренович үдэр, һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, бү һэн юумыһгээ шанарые дээшэлүү хын хойноһоо оролдодог юм. Нү Тогонов ганса ажалаа харадаг даг бэшэ, өөрынгөө дүршэлдэ луушуулые һургаха гэжэ оролдо байна.

— Минии эгээн түрүүн һүх эшэлхээр эндэ ерэхэдэмни, Эрд Цыренович намда туһалам үзүүлжэ, һүхыемни эшэлэлсэ хурсадалсажа үгэһэн юм. Тии дэнь би яагаа һайн хүн гээшэб гэ һанаандаа хадуугаад, баярые гэн гэртээ бусаа бэлэйб. Тэрэнэ гээ хойто үдэрынь бригадир ошожо, «уран дарханай дүршэ һургыт» гэхэдэмни, Эрдэни Ц новичын туһалагшаар эльгээ байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ко хозой барилгануудые бодхоо дог, нарин хүдэлмэри—сонхын ма, үүдэ, холоодо сабшажа, һураһан байнаб,—гэжэ мүнөө дархан болоһон Санжа Сангад омогорхон хөөрэдэг.

Нүхэр Тогоновой һургаһан з хүбүүдынь мүнөө уран дархад лонхой, багшатаяа ана мана му сэн, колхозой ажал хэлсэжэ ябад Даруу зантай, бүтээсэтэйгээр а хэдэг Эрдэни Тогонов колх правлени, партийна организа зүгһөө хододоо баясхаланда, да хүртэжэ байдаг юм.

— Һүүлэй үедэ колхознай хүг жэ, баян дэлгэр байдалтай боло байнхайбди. Түүхэтэ долоон жэ дүүрэхэдэ колхозойнгоо гэшүү бүри гоё, һаруул һайхан гэр болгожо, баян ажаһуудалтай, а байдалтай болгохын зорилгоор мэлзэн, эсэхэ сусахые мэдэ ажаллажа байнхайбди,—гэжэ хэр Тогонов мүнөө хөөрэдэг.

Б. Цыремпилов

Хэблэл захилгые түргэдхэхэ саг тула

Республика доторнай ерэхэ жэлдэ абтаха хэблэл захилга эхилһээр һараһаа үлүү саг үнгэрбэ. Энэ үе соо үргэнөөр ябуулагдаһан эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэриин ашаар олониитэ зоной дунда элдэб газетэ, журналнууд олоор тараагдана. Илангаяа Яруунын, Байкало-Кударын, Баргажанай аймагуудта хэблэл захилга һайнаар үнгэржэ байнхай. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада Байкало-Кударын аймагта арбаад процентээр олон газетэ, журнал захигдаа. Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 220 урхэтэ айл тоологдодог юм. Зүгөөр мүнөө тус колхозой гэшүүд 500 хэһэг газетэ захяад, тэрэнээ үшөө үргэлжэлүүлһээр. Аймагай «Заветы Ильича» колхоздо энэ хэрэг мүн лэ амжалтатайгаар ябуулагдана. Хэблэл тарааха түлөөлэгшэ нүхэр Ермаков айл бүхэниие газетэ, журналаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргана. Тэрэ уншагша бүхэнэй гэртэнь ошожо уулзадаг, хэблэлэй удхашанар, үүргэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэдэг юм. Иимэнүүд жэшээнүүд бусадшье аймагуудаар үзэгдэнэ.

Гэбэшье республикын колхоз, совхозуудаар, эмхи зургаанууд болон промышленна предприятинуудаар бүхы дээрээ хэблэл захилга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Байгша оной январиин нэгэнэй байдалтай сасуулхада центральна газетэнүүд оройдоол 52,7 процент, тиихэдэ республиканска газетэнүүд: «Бурят үнэн»—34,3 процент, «Правда Бурятии»—27,4 «Молодежь Бурятии»—ород хэлэн дээрэ—28,4, бурят хэлэн дээрэ 46,3 процент тараагдаад байна. Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудта хэблэл захилга бүришье хангалтагүй байдалтай. Эндэхи хэлхеэ холбооной хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд Афанасьев, Думнов гэгшэд мүнөө хүрэтэр эмхидхэлэй хүдэлмэриие ёһотой һайнаар ябуулаагүй һууһан зандаа. Тиихэдэ КПСС-эй, ВЛКСМ-эй Иволгын, Бичурын, Мухаршэбэрэй райкомуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ ниитын түлөөлэгшэдые элсүүлнэгүй, плакадуудые огто хэрэглэнэгүй, ойлгууламжын хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулнагүй шахуу.

Урда жэлнүүдтэ хэблэл захилгые эмхитэй һайнаар үгнэргэһэн Закаменай, Хэжэнгын аймагуудта нимэрхүү дутагдалнуудай ушараад байһыень халагламаар. Хэжэнгын аймагай хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Дылгиров, КПСС-эй айкомой пропаганда, а тациин таһагые даагша нүхэр нич гэгшэд хэблэл тарааха та ажалшадай дунда ойлгууламж эмхидхэлэй хүдэлмэри огто яб жа эхилээдүй, элдэб шалтаг у баряад минил һууһаар. Зүгөөр нэйшье мэдэхээр эндэ хүдөө хын мэргэжэлтэд, эрдэм-бэлиг залуушуул, колхознигууд, шод, механизаторнууд яһала бшуу. Мүн бурят хэлэн дээрэ шадаг, бэшэдэг хүнүүдшье Теэд тэдэнэй, илангаяа гүүртэ, отарануудай малша газетэ, журналнуудаар хан хэрэгтэ анхаралаа хандуула һууһаниинь гэмшэлтэй.

Үргэн ниитэ зоной ургажа гаа соёл культурын эрилтэнү Бичурын аймагта тон муугаар гагдажа байһаниие онсо тэмдэ мээр. Һүүлэй үедэ тус аймагта болохо соёл гэгээрэлэй хүдэлм мүн коммунистнууд болон к молшуудай һуралсал, хэблэл хилга, кино харуулга тон һу ябуулагдажа байнхай. Теэд һалбаринуудые даажа б партиин айкомой секретарь н Федотов эдэ дутагдалнуудһаа тоһ тобшолол хэнэгүй. Политик удхашанартай хэрэг болохо зетэ, журнал захилгые һүүлэй болотор өөрынгөө хүтэлбэри абаагүй байха юм. Эгээл тии һаяхан үнгэрэгдэһэн хөөрэл дээрэ энэ асуудалаар «заха бди», «эхилбэбди» гэхэһээ о юумэ хэлэжэ шадаагүй байш

Партийна, комсомолой, пр союзай организацинууд энэ х тэ анхаралаа хандуулжа, өөһэ гөө хүтэлбэри доро абаха зэрг Энээниие хэлхеэ холбооной, «С печатиин» хүдэлмэрилэгшэдэй сахан өөһэдынгөө хүсөөр хүша хэгүй байһаниинь мэдээжэ. хэ зуура тэдэнэй үүргэ, ха салгые һуларуулжа болохогүй. дэнэр хэблэл тарааха ниитын лөөлэгшэдые зүбөөр элсүүлэж вет бүлэ бүхэниие газетэ, жу лаар хангаха нангин уялг бшуу.

Шэнэ заабариин үндэһөөр з абахадаа, уншагшадай хүсэл раада абтаха зэргэтэй. Тии партийна, комсомолой, профсо организацинуудай туһалам хэблэл захилгые эмхитэйгээр гэргэжэ, газетэ, журнал захи дай тоое улам олошоруулха зо го мүнөө үедэ табигдаад б Энэмнай юрын хэрэг гүрэн түрын, политическэ удх нартай хэрэг мүн.

И. Очиров

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Мүнгэн түлөөһэндэ ороод байхада

(Ажалай түлөөһэнэй шэнэ гуримда ороһон колхозуудай ажахын зарим дүнгүүд тухай)

Һая болотор колхозуудта хүнэй хэһэн хүдэлмэриин гол түлөөһэн ажалта үдэрөөр үгтэдэг байгаа гээшэ. Теэд мүнөө олонхи артельнүүднэй ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхэ, олзо доход ехээр абадаг болоод байхадаа һара бүри үгтэдэг сэхэ мүнгэн түлөөһэндэ орожо эхилээ.

Хэнэйшье мэдэһээр мүнгэн түлөөһэн ажалта үдэртэ орходоо алишье талааараа һайн, ашагтай туһатай байна. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэнэй хэһэн хүдэлмэриие гансахан ажалта үдэрөөр сэгнэжэ, хэн хэды шэнээн ажал, хүсэ гаргааб гэжэ гүйсэд тодорхойлхонь бэрхэтэй бшуу. Тиимэһээ колхозуудта нэгэ адли хүдэлмэриие ондо ондоогоор сэгнэжэ, олон янзаар түлэдэг байха юм. Жэшээнь, Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ артельдэ үбэл абтаһан хурьга эхэһээнь һалгаатар хараһан хүндэ хурьган бүхэнэй 2 ажалта үдэр үгтэнэ. Харин тэдэнтэй зэргэлжэ шахуу байдаг XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хурьган бүхэнэй 3 ажалта үдэр түлэдэг байна. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ артелиинхидэй нарай тугал хараһан хүндэ 3 ажалта үдэр үгэдэг байхадань, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз тугалшадта аяар 10 ажалта үдэр түлэнэ. Мүн «ОС-3» машинаар үдэрэй 10 тонно таряа сэбэрлэхэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ артель 6 ажалта үдэр түлэдэг һаань, нүгөөдэ колхозынь энэ хүдэлмэридэ 8 ажалта үдэр үгэхөөр тогтоонхой.

Энээнһээ боложо зарим колхозуудта ажалта үдэр хайша хэрэгээр, хэмһээ хэтэрхы ехээр гаргашалагдана, үгышье һаа, зарим газарта дан бага ажалта үдэр үгтэнэ.

Байгша оной январьһаа хойшо Курумканай Ленинэй нэрэмжэтэ, Торийн «Улаан Бургалтай», Иволгын «Заветы Ильича», Кударын Ждановай нэрэмжэтэ, Хэжэнгын «Дружба», Яруунын «Победа»—хамта 13 колхоз мүнгэн түлөөһэндэ оронхой.

Нэн түрүүндэ энэ түрүү түлөөһэнэй шэнэ гуримда ороһоной ашаар артельнүүдтэ гэшүүдэй ажалай бүтээсэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл эрид дээшэлээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ жэлэй сентябрь соо Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхоздо хүдэлмэри хэжэ шадаха 575 гэшүүдһээ 572-ынь ниитын ажалда хабаадаһан байна.

Мүнгэн түлөөһэндэ ороһон артельнүүдэй гэшүүдэй олзо, салин хүлһэншье эрид ехэ болоо. Яруунын «Победа» колхоздо элдэб ажал хэдэг жиирэй колхозник һарадаа 650 түхэриг, һаалишан—900, хонишон—750, автомашинын жолоошон—1100 түхэриг салин абана. Түлбэриин шэнэ гуримда ороод, гэшүүдэйнь ажалай бүтээсэ, эдэбхиин эрид дээшэлһэнэй ашаар тус артелиин олзо доход нёдондоной энэ үеынхиһөө 306,5 мянган түхэригөөр ехэ болоо.

Зүгөөр зарим артельнүүд нөөсэлгэ хэжэ шадаагүй дээрэһээ һараһаа һарада мүнгөөр дуталдана. Иволгын аймагай «Заветы Ильича» колхоз хүсэд бэлдэнгүй мүнгэн түлөөһэндэ ороод, энэ шухала хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандаһан дээрэһээ мүнөө мүнгэ зөөрёөр дуталдажа, бэрхэтэй байдалда оронхой. Энээнһээ боложо, колхоз аяар июль һараһаа хойшо гэшүүдэйнгээ ажалай түлөөһэ үгэжэ хүшэ хүрөөдүй. Артелиинхид ажахыһаа олзо доход оруулгаар үнгэрһэн гурбан кварталайнгаа түсэбшье дүүргээгүй байха юм. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, эндэхид мүнгэн түлөөһэндэ ороходоо ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхээр хүдэлмэриин зүб нормо зохёожо шадаагүй байшоо. Тиимэһээ мүнгэн зөөри хэмһээ ехээр гаргашалагдана. Курумканай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнгэн түлөөһэндэ ороходоо нэгэ малшанда хэды толгой үхэр мал даалгагдахаб, ямар хэмжээнэй продукци абаха ёһотойб гэжэ уридшалан тодорхойлоод, таарамжатай зүб нормо зохёожо, нөөсэ мүнгэ горьтой суглуулаа бшуу. Тиихэдэ «Заветы Ильича» артель тиимэ юумэ хэжэ шадаагүй байна. Эндэхид нэгэ хүндэ хэды толгой үхэр мал даалгаа һаа, зохистойб гэжэ хаража үзэнгүй, харин тэрэнээ хуушанайхяарнь үлээгээ. Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ ажалай түлөөһэнтэй сасуулжа үзэнгүй, нэгэ ажалта үдэртэ 9 түхэриг хүртэхэ гэжэ таамаг тоолоод лэ шэнэ түлбэриин нормо зохёожорхиһон байна. Жэшээнь, урдань зунай сагта һаагдаһан 100 литр һүнэй түлөө 2 ажалта үдэр үгэдэг һаа, мүнөө тэрэнээ 9 түхэригтэ үсхөөд (2×9), 18 түхэриг түлэнэ. Мүн бусадшье хүдэлмэриин түлөөһэ нимэрхүүгээр тооложо гаргаа. Энэншье яһала зүб. Теэд тус колхоздо нёдондо нэгэ ажалта үдэртэ 5 түхэриг 58 мүнгэн хубаагдаһан байгаа. Харин мүнөө тэрэниие аяар 9 түхэригөөр сэгнэхэдэнь, түлөөһэниинь дан ехэ үнэтэй болошоо бшуу.

Тэрэшэлэн мүнгэн түлөөһэнэйнгөө хэмжээе, ажалай бүтээсые болдотоор дээшэлүүлхээр тааруулан зохёожо шадаагүй колхозууд үшөөл бии. Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо байгша оной июнь соо бүхыдөө һаагдаһан һүн һаалишан бүхэндэ хубаахада нёдондоной энэ үеынхиһөө 333 литрээр бага абтаа. Харин һаагдаһан һүнэй центнер бүхэндэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 5 түхэригөөр ехэ ажалай түлөөһэн гаргашалагданхай. Тиигэжэ эндэ абтаһан һүнэйнь өөрын үнэ сэн урдынхиһаа ехэ болоо.

Мал дээрэ хүдэлэгшэдэй ажалай түлөөһые адууһа малаа гарза хоролтогүйгөөр харууһалжа, тэрээнһээ ашаг шэмэ ехээр абаһаарнь тухайлжа үгэдэг юм. Жэшээнь, һаалишадта абтаһан һүнэй центнер бүхэндэ 20—25 түхэриг, үнеэдэй харууһанай түлөө тус бүриинь 8—12 түхэриг түлэгдэхэ ушартай.

Ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой зүйл ехээр абадаг болохо зорилгоор зарим колхозууд хүн бүхэнэй хэһэн хүдэлмэриинь зэргээр түлөөһэ үгэнэ. Энэ тон зүб. Курумканай Ленинэй нэрэмжэтэ, Хэжэнгын «Дружба» колхозууд түсэбһөө гадуур абтаһан һү, мяханай түлөө малшадта ажалайнь түлбэри хоёр дахин ехээр түлэдэг байна. Тиихэдэ Торийн аймагай «Улаан Бургалтай» артелиинхид һаалишадта үнеэн, гунжан бүхэнэй харууһанай түлөө 12 түхэриг түлэхөөр тогтоонхой. Теэд тэдэнһээ түл абаһанай түлөө үшөө 26 түхэриг түлэнэ. Иимэ ехэ гаргашые зүб гэхын аргагүй.

Совхозуудай жэшээгээр олонхи колхозууд гараар, мори, машинын хүсөөр хэхэ хүдэлмэриие хүндэ, хүнгөөрнь 6 разряд болгожо хубаагаад, түлөөһэнэй гуримаар түлэнэ. 1-дэхи, 6-дахи разрядуудынь хоорондоо түлөөһэнэйнгөө хэмжээгээр ехэ илгаатай. Жэшээнь, Кударын Ленинэй нэрэмжэтэ артельдэ мэшээг халаха, хадхаха ажалтай хүндэ (1 разряд) даабаряа дүүргэхэдэнь 7 түхэриг 50 мүнгэ түлэнэ. Үбһэнэй косилкын машинистда (VI разряд)—15 түхэриг үгтэдэг байна.

Ажалай түлөөһэнэй шэнэ системэ хэрэглэхэдээ ямар хүдэлмэриие хэдыдэхи разрядта табиха гэжэ зүбөөр тодорхойлхо гээшэ тон ехэ удхашанартай. Энээнһээ урагша колхозууд гол түлэб 9 разрядтай тариф хэрэглэжэ, ажалай нормо, түлөөһэнэй хэмжээ тогтоодог байгаа. Теэд тэрээндээ ехэ алдуу гаргана. Торийн «Улаан Бургалтай» артельдэ орооһо таряа сэбэрлэхэ, тэрэниие худхаха хүдэлмэриие 1-дэхи разрядта оруулжа, даабаряа дүүргэхэдэнь 10 түхэриг 50 мүнгэ түлэнэ. Харин «Дружба» колхоз (Хэжэнгэ) энэ хүдэлмэриие 6-дахи разрядта табяад, 14 түхэриг 10 мүнгэ түлэхөөр тогтоогоо. Иимэ баримтанууд бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ. Саашадаа ажал бүхэнэй нормо зүбөөр тогтоожо, түлөөһыень тэрээндэ зохидоор тааруулан табиха шухала болоно.

Ажалай нормо, түлөөһэнэй хэмжээе тогтооходоо колхоз бүхэн урда жэлдэнь ажалта үдэртэ хэды шэнээн мүнгэн хубаагдаһан байгааб, тэрэниие хараада абалсаха ёһотой. Хэжэнгын «Дружба» колхоздо мүнгэн түлөөһэндэ ороходоо энээниие хараада абаагүй дээрэһээнь, тэрэнэй хэмжээн дан ехэ болошоод, байгша ондо оруулһан олзо доходойнгоо аяар 60 процентые ажалай түлөөһэндэ гаргашалаа. Үнэндөө тэрэнь 30—40 процентһээ ехэ бэшэ байха зэргэтэй.

Колхозуудта элдэб хүтэлбэрилхы тушаалтай хүнүүдэй ажалай түлөөһэ тогтооходоо гол түлэб бригада, фермэ, отарануудта абтаһан продукциин, оруулһан олзо доходойнь жэшээгээр үгтэдэг ушартай. Тиибэшье зарим газарта хүтэлбэрилэгшэдэй салин хүлһэн жиирэй колхознигуудайхиһаа дан ехэ байдаг. Энэ яашье зохихогүй.

Мүнгэн түлөөһэндэ ороһон колхозууд бригада, фермэ, отарануудайнгаа ажал хүдэлмэриие һара бүри заабол түсэблэхэ ёһотой. Тиигээгүй һаа, мүнгэ зөөреэр ходо дуталдаха, түлөөһэндэ хэмһээ ехэ гаргаша хэгдэжэ болохо бшуу.

Мүнөө үедэ артельнүүдтэ экономическа һайн мэргэжэлтэй бухгалтер, тоо бүридхэгшэд, түсэблэгшэд ехэ дуталдана. Энээнһээ боложо, бригада, фермэнүүдтэ бүхы хүдэлмэриин түсэб, наряд, табель гэхэ мэтэ документнүүд тон муугаар, ехэ алдуутайгаар бэшэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан, артель бүхэн мүнгэн түлөөһэнэй шэнэ гуримые зүбөөр хэрэглэжэ, тэрэниие улам һайжаруулха зэргэтэй. Тиигээд бусад колхозууд мүнгэн түлөөһэндэ ерэхэ жэлһээ орохын тула эртээнһээ бэлдэжэ эхилхэ болоно.

П. Семиусов,
Бурядай зооветинститудай багша.

Эрхим тракторист

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (Курумкан) ажалладаг тракторист Ахмедзянов ниитын малые хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангахын зорилгоор хүсэ шадалаа элсүүлдэг юм. Һаянай нүхэр Ахмедзянов һолоомо шэрэхэ зуураа, үдэр бүриингөө даабариие 200—250 процент дүүргэнэ. Тракторист Ахмедзянов эрхимээр ажаллаһанайнгаа а дамжуулгын Улаан тугта хү хэй.

—Шэмэрүүн шанга хүйтэнэй лохоһоо урид тарянайнгаа дээрэхи һолоомо бултыень хүсэлэнтэйб,—гэжэ нүхэр Ахм нов хөөрэнэ.

К. Бадм

Техникээ эрхимээр бэлдэхэбди

Манай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз Бичурын аймагта тоотон артельнүүдэй нэгэн юм. Колхознай 22 трактортай, 13 комбайнтай, 13 автомашинатай гээшэ. Мүн тарилга хэдэг газаршье элбэг, адуу малшье олон. Мянга гаран гектарта тарилга хэнэбди. Тэрэнэймнай 300 гектарта сахарай свёкло тарigдаа. Байгша ондо агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды зүбөөр хэрэглэһэнэйнгээ ашаар 1 миллион гаран түхэригэй сахарай свёкло хуряажа, гүрэндөө худалдаабди. Тэрэшэлэн тобшо таряанай болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса горьтойгоор ургаагдаа. Эдэ амжалтануудые туйлахадаа машина, техникээ һайнаар заһабарилаад, ургасынгаа хойноһоо саг болзортонь эрхимээр харууһалжа байһан байнабди.

Машина, техникэ заһабарилха тусхай байрагүй, механизаторнуудай дутуу байбал, баян ургаса хуряалгада нилээдгүй һаад ушардаг гэжэ һайса мэдэнэбди. Энээнние колхознай хараадаа абажа, байгша ондо заһабарилгын мастерской шэнээр барижа, тракторнуудаа эрхим механизаторнуудай гарта барюулаа. Жэшээлхэдэ, механизаторнууд Антон Григорьев, Евсей Павлов, Андрей Петров, Мартемьян Гаврилов болон бусад даалгагдаһан тракторнууд, машинануудаа һайса заһабарилжа, эрхимээр харууһалаад, дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа байдаг юм.

Байгша ондо трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад машинануудые олоорнь хүдэлгэхэ гол түлэб үнгэрөө. Ургаса хуряалгын сагые колхознай эрхимээр үнгэргөөд, үшөө Мухаршэбэрэй «Коммунизм» артельдэ туһалһан, механизаторнуудынай 600 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряажа үгэһэн байна.

Түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ туйлаһан зарим тэды амжалтаараа һанаагаа амарнагүйбди. Манай колхознигуудынай, нэн түрүүн механизаторнууд ерэхэ жэл үшөө ехэ амжалтануудые туйлахаар зорижонхой. Тиимэһээ колхозойнгоо техникые үнинэй заһабарилжа эхилээбди. Намар, үбэлэй үедэ тракторнууд, машинануудые заһабарилха түсэб табигдажа, правленинн зүблөөн дээрэ баталагдаа һэн. Энэ түсэбэй ёһоор бригада бүхэн тус тустаа заһабарилга хэнэ. **Шэнэ жэл гаратар тарилга, мүн ургасын хойноһоо хараха хэдэг машинануудаа бултыень һайнаар заһабарилжа, бэлэн болгохоор хараалан хайбди.** 1960 оной гарахатай хамта гол түлэб комбайнуудаа заһабарилжа ороод, апрель болотор сүм дүүргэхээр түсэблөөбди. Мүнөө тракторнуудай хажуугаар 3 комбайн, плуг, лущильник, сеялкэнүүдээ заһабарилнабди.

Һайн мастерскойгүй дээрэһээ бригаданууд тус тустаа заһабаринаа. Энэ аргаар заһабарилхада ямаршье муу гэхын аргагүй. Трактористнууд хүдэлжэ ябаһан машинаяа һайса мэдэдэг, саашанхи хүдэлмэридэнь эрхимээр бэлдэхэ гэжэ оролдохо бшуу. Тиимэһээ бүхэдынгөө эрхим механизаторнуудта түшэглэн, бүхы тракторнуудаа колхоздоо заһабарилаад, моторнуудыень Бичурын РТС-тэ абаашажа туршаха гээшэбди. Иимэ гуримаар заһабарилагдаад, нэгэ механизаторто даалгагдажа байдаг машина удаан саг соо ашаглагдаха бшуу. Механизаторнуудай даадаг машинануудаа хуряалгын һүүлээр һайса тоһодоод, аршаад, заһабарида бэлэн болгонхой. Олонхи машинануудаа мастерскойн харша соо оруулжа, доронь табсан, тулгуури хэжэ байгаад табинхайбди.

Колхознай мал ажалай хүдэлмэрие оньһожоруулха талаар ехэ юумэ хэнэ. Һүнэй-товарна нэгэдэхи фермэдэ хони хайшалдаг агрегадай мотор хүдэлгэжэ, зайн гал оруулаанхайбди, тэжээл болон аргал шабааһа зөөхэ дүүжэн харгы тодхообди. Тэжээл буйлуулдаг «ЗК-1» маркын түхеэрэлгэ тодхоод, үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалнабди. Мүнөө силос нүхэн сооһоо гаргаха түхеэрэлгэ тодхожо байнабди. Тиихэдээ гахайн фермын хуушан байрада хоёр дүүжэн харгы тодхогдожо, гахайшадай ажал нилээд хүнгэдхэгдөө. Агуу Октябриин революциин 42 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ 100 толгой гахайн байха типовой байра ашаглалгада үгтөө. Гахайн шэнэ байра ууралаар дулаасуулагдадаг болохо юм. Энээнэй тула тэрэ байрадаа тэжээл буйлуулдаг «ЗК-1» түхеэрэлгэ тодхохобди. Мүн дүүжэн харгы тодхоод, нооһо хайшалдаг агрегадай мотор хүдэлгэжэ, зайн гал носоохобди. Тиигээ һаа, гахайн байра һайса оньһожоруулагдаха гээшэ. Гэбэшье фермэ бүхэндэ электрын нимэ түхеэрэлгэ тодхоходо гуримгүй ехэ зөөри гаргашалагдана. Фермэ бүхэндэ нэгэ механизатор хэрэгтэй болоно. Хэрбээ колхоздоо нэгэ электростанци тодхоод, тэрээнтэй фермэ бүхэнөө холбоо һаамнай мал ажалай хүдэлмэри бүришье һайнаар оньһожоруулагдажа, нилээд ехэ зөөри алмагдаха, механизаторнуудшье сүлөөлэгдэхэ байна.

Зүгөөр колхоздомнай мал ажалай хүндэ хүдэлмэриие сүм оньһожоруулха арга боломжонууд бии. Бүхы малнай табан газарта, хоорондоо дүтэ байрладаг. Гахайн фермэһээ һүнэй-товарна фермэ хүрэтэр нэгэ километр болодог юм. Колхоздомнай «ЖЭС-30» маркын электро-түхеэрэлгэ бии. Энээниие хүдэлгэхэ, мүн фермэнүүдтэ зайн гал оруулха дүршэлтэй хүнүүдшье бии. Гансал алюминиин проволоко болон бусад хэрэгсэлнүүд дуталдана. Электрын хэрэгсэлнүүд Бичурын РТС-тэшье байдаггүй. Республикынгаа «Сельэлектро» конторотой договор баталжа, электрын хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаха гэхэдэ бүхэли жэл соо бүтэжэ үгэдэггүй гээшэ. Харин колхознай бүри мүнөөнһөө һү, мяха абалгаяа улам дээшэлүүлхэ ёһотой бшуу. Колхозуудые электрын хэрэгсэлээр хангаха тушаа Хүдөө ажахын министерство һаналаа табиха зэргэтэй.

А. Афанасьев,
колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Коммунист Дармаев гээгдэнги отара тушаажа абаба

Мал ажалда үнинэй хүдэлжэ ябаһан коммунист Бальжинима Цибкеевич Дармаев (Калининай нэрэмжэтэ колхоз) түрүү отараһаа Булагта байрлаһан эхэ хонидой гээгдэнги отарада ошожо, бүлэнэртэеэ ажаллажа оробо.

— Гэрэлтэ һайхан коммунизм байгуулжа байһан энэ түүхэтэ үедэ боро юрьеэгээр хүдэлжэ болохогүй бшуу. Суута Валентина Гагановагай гаргаһан үүсхэл бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүсэлэнтэйб,—гэжэ Бальжинима Цибкеевич зугаална.

Мүнөө тэрэнэй даажа абаһан отарада үнгэрэгшэ жэл зуун эхэ хонин бүриһөө оройдоо 67 хурьган түлжүүлэгдэһэн, хонин бүхэнһөө 2,7 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна. Иимэ үсөөн хурьга абаһан хонишоншье колхоздо тиихэдэ байгаагүй. Нёдондоной үбэлжэлгын үедэ 86 хурьган гарзалаа.

Харин нүхэр Дармаевай даадаг отарын эрье хонин бүхэнһөө 3,7 килограмм нооһон абтаһан, тобир тарганаар, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулагдаһан юм.

Ажалдаа ёһотой наринаар хандаад, түрүүшүүлэй дүй дүршэл шудалан хэрэглэһэн хүн бүхэн ямаршье ушарта заабол амжалта туйлаха гэжэ гүнзэгыгөөр ойлгоһон Бальжинима Цибкеевич шэнэ уялга абанхай. Ерэхэ жэл зуун хонин бүриһөө зуун хурьга, хонин бүхэнһөө 3,5 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалжа тушааха болобо.

Зүгөөр урдань даажа байһан отарынгаа хонидые һайн гарта үгэхэ дуратайб гэжэ колхозой правлени, партийна эхин организациин түлөөлэгшэдтэ мэдүүлһэн байна. Тэрэнэй һаналые хүсэлдүүлэн, нютагтаа эрхим зэргэдэ ябадаг хонишон нүхэр Цыденовта хонидынь даалгагдаа.

Хонишон Дармаевай үүсхэлээр аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой олон комсомолшууд суглаан дээрэ шиидхэбэри гаргаад, гээгдэжэ ябаһан мал ажалаа түргэн хүгжөөхын тула отара, гүүртэнүүдтэ ошожо хүдэлхэ болоо.

Иимэ һайшаалта үүсхэлые аймагай бусад колхозуудай гэшүүд халуунаар дэмжэжэ байна.

Курумкан.

Ц. Цыбиков.

Залуу наһанай зоригоор

Анна басаган бүри һургуулида һуража байхаһаа хойшо һанажа, сэдьхэжэ ябаһан һанал бодолоо хүсэлдүүлхээр шиидээд, нэгэтэ колхозойнгоо һү һаалиин фермые даагша нүхэр Дорофеевтэ:

— Никита Иванович, намайе фермэдээ тугалшан болгожо абыт, найдабарииетнай харюулхаб,— гэжэ хандаба.

Фермые даагша басаганай үшөөл ухибүүн зандаа гүлмэршэг шарай, бэеынь хараад, этигэжэ ядангяар:— Теэд, хүшэ хүрэхэ гээшэ гүш? Тугалшанай ажал нилээд хүндэ, харюусалгатайшье юм,—гэжэ хэлэхэдэнь:

— Би һайса бодожо үзөөб. Бэрхэшээлһээ айнагүйб,—гээд басаган эрид шиидэнгеэр харюусаа һэн.

Тиигэжэ комсомол басаган Анна Михалева Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тугалшан болоо бэлэй.

Түрүүн тэрээндэ үсөөхэн тугал даалгажа үгөөд, «ажалдаа һайса дадажа, дүршөөд байхадаш тугалнуудые үшөө нэмэжэ үгэхэбди» гээ һэн. Абаһаар ямаршье ажалда бэлэн юумэ хаана байгша һэм. Түрүүшээр Аннадашье бэрхэшээл али олон дайралдаа.

— Заримандаа тугалнуудни табиһан уһа, тэжээл хүсэд эдижэ, ууржа үгэхэгүйһөө эхилээд, зарим нэтэрүү тугалнууд гартаа барижа ябаһан ведротой һүёмни адхуулжархихадань уйлажархиһайб гэжэ һанахаар болоогшо бэлэй,—гэжэ нүхэр Михалева хөөрэнэ.

Фермын дүршэлтэй һаалишад, малшад, илангаяа тэрэнэй хани басаган—һаалишан Ирина Вишнякова Аннада ходо туһалдаг, мэдээгүй юумынь заажа үгэдэг байгаа. Тииһээр уданшьегүй тэрэ хэһэн юумэдээ дүршөө, тугалнуудыншье эзэндээ дадажа, тогтомол сагтаа эдеэлдэг, уһалдаг болоо һэн. Аннашье ажалдаа ехэ дуратай, тугалнуудаа һайнаар харууһалжа, тусхай рационоор эдеэлүүлжэ, дэбдихэрынь урилжа байдаг болоо.

Нүхэр Михалева мэнэ һаяшаг томо болгоһон тугалнуудаа тушаагаад, орондонь 35 нарай тугалнуудые даажа абанхай, тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 700—800 граммаар нэмээхэ зорилготой ажаллана.

Ю. Савостин.

Хүйтэнэй эхилээд байхада...

Газаа саһан орожо, үбэлэй хүйтэнэй эхин ерэбэ. Энэ үедэ адуу мал, илангаяа жэжэ мал сошордожо, тамираа гээхэдээ болохо. Тиимэл хадань ажалай түрүүшүүл үбэлжэлгээ һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахые оролдодог.

Тиин гэһээ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Кяхта) 1-дэхи комплексно бригадын гүүртэ, отарануудаар ябахада тон бирагүй байдал үзэгдэнэ. Байца гэжэ газарта 600 хонин үбэлжэхэ юм. Теэд эндэнь хониной байраһаа байтагай малшадай гэрнүүд заһагдаагүй, дулаалагдаагүй, сонхонуудынь шэллэгдээгүй байһаар. Мүн иимэрхүү байдал Онхалюун, Оёор гэжэ газарта, нүхэд Норбоева, Сакияев, Гармаева гэгшэдэй даажа байһан отарануудта үзэгдэнэ. Тэрэшэлэн Сүхэ мүрэнэй зүүн тээ Зуслан Нуга гэжэ газарта үбэлжэхэ 700 үбшэн хонидой отарын байдал бүришье муу. Эндэхи байра үргэдхэхэ, дулаалагдаха, байгаад, юуншье хэгдэнэгүй. Малай тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүд тодхогдоногүй.

Һаалиин гүүртэнүүдтэшье һайрхахаар юумэн хомор. Нүхэр Ринчиновагай даадаг гүүртын үнеэдтэ тэжээл буйлуулжа үгэхэ түхеэрэлгэ байхагүй.

Колхозой поли дээрэ һүрилэгдөөгүй һолоомон малда гэшхэгдэжэ, нара һалхинда муудажа хэбтэнэ.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, яаралтай хэмжээ абаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Д. Цыденов.

Хүндэтэй механизатор

Сагай ошохо тумаа үдэр богони боложо, наран бүришье оройхон гарана. Теэд хаанашье хүдэлмэриин үдэр саг соогоол эхилдэг гээшэ. Далайн эрье дээрэ оршоһон Байгалай леспромхоздо үглөөнэй долоон часһаа элдэб моторой тарша ганахань дуулдажа, хойноо прицеп шэрэһэн автомашинанууд урагша, хойшоо гүйлдэжэ эхилбэ.

Энэ үедэ леспромхозой доодо складта электростанци хүдэлгэгдэнхэй, хэдэн столбонуудай оройдохи электролампанууд яларан байна.

— Базякимнай манһаа түрүүн ерэжэ, электростанцияа хүдэлгэжэ байна даа,—гэжэ комплексно бригадын бригадир нүхэр Сороковиков хажуудахи нүхэртөө хөөрэһөөр ерэбэ.

— Манай Юраһаа түрүүн ерэдэг электромеханик бии юм аал? Талмайн саада захын бригадые харааройш. Электростанциингаа хүдэлхые хүлеэжэ, үшөө хэды соо һуугшааб.

— Теэд иимэ урагшатай, оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг лэ хадаа Юрий Базякимнай коммунистическэ ажалай ударник болоо ха юм...

Үнэхөөрөөшье электроэнергеэр хангадаг Юрий Базякинай дүрбэн бригадынхид зааханшье һаатангүйгөөр хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Бригада бүхэнэй электрохюрөөшэд һүниин халаанда асарагдаһан модонуудые шадал мэдэн хюрөөдэжэ оробод. Зургаан метр утатайгаар тайрагдаһан модонууд тэрэ дарыдаа ябталагдахаяа абаашагдана.

— Хүдэлмэримнай электромеханигһаа ехэ дулдыданги юм,—гэжэ бригадын үнинэй гэшүүн Тимофей Малыгин хөөрэнэ. —Манай механик нүхэр Базякин гартаа дүйтэй ёһотойл хүн гээшэ. Бүхы хюрөөнүүдэйнь гэнжын отолуурнууд хэзээдэшье хурсадагдаһан, моторынь саг соогоо заһагдаһан лэ байдаг.

Доодо складай хүдэлмэришэдэй электромеханигаа нигэжэ магталагынь дэмы бэшэ юм. Юрий Дмитриевич Базякин Байгалай леспромхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн байхаһаа гадна, «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай дунда суурхаһаар үнинэй.

Энэ предприятида табадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байха зууран, даажа байһан электростанцидаа техническэ харууһа һайнаар хэжэ, капитальна заһабарида гаргашалагдаха олон мянган түхэриг арьбалһан байна. Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха тушаа КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Юрий Дмитриевич леспромхозойнгоо уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхи сэхэтэйгээр хабаадалсана. Гэшүүһэ тайрадаг электрохюрөөгэй түхэреэн дискын орондо отолууртай гэнжэ тааруулан табиһан дурадхалынь нёдондо жэлдэ үнгэргэгдэһэн уралан нарижуулагшадай республиканска зүблөөн дээрэ һайшаагдаа һэн.

Мүнөө Юрий Базякин жэлэй эхиндэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Зураг дээрэ: Ю. Базякин хүдэлмэрилжэ байна.

Б. Будаев.
Л. Хайдуровай фото.

Түрэл заводтоо туһална

Степан Николаевич Двойнишников Сүхын арһанай заводто олон жэлэй туршада үнэн сэхээр ажаллаһанайнгаа ашаар табан жэлэй саада тээ амаралтада гараһан юм. Степан Николаевич амаралтада гарааб гээд гэртээ һуудаггүй, харин түрэл заводтоо али болохоор туһалдаг юм.

— Үглөө бүри заводойнгоо гудогой хуугайлан сасуу заводтоо ошохо дурамни хүрэдэг,—гэжэ пенсионер Двойнишников хөөрэдэг.

Нүхэр Двойнишников заводтоо механигаар ажаллажа байхадаа өөрынгөө дүршэлдэ залуушуулые һургадаг байһан юм. Степан Николаевичын амаралтада гарахадань заводой дирекци тэрэнэй ехэ хүбүүн—Павелые тушаалдань томилхо гэжэ шиидэһэн байгаа. Мүн нүгөөдэ хүбүүн Борисынь эсэгынгээ дүршэлдэ һураад, тус заводто токарёор ажаллажа байнхай.

Степан Николаевич үндэр наһатай болобошье, заводойнгоо хүдэлмэришэдэй туйлаһан амжалтаар баясажа, ажабайдалаарнь һонирхожо байдаг.

А. Сурмач.

Гээгдэлһээ гараба

Үнгэрһэн зунай үедэ Шулуутайн леспромхоз модо шэрэхэ түсэбөө дүүргэнгүй, ехэхэн гээгдэлдэ ороһон байгаа. Бороо хурын ехээр ороһон дээрэһээ автомашинанууд муугаар ашаглагдаһан, бусад техникэ бүтээсэ багатайгаар хэрэглэгдэһэн байна.

Гээгдэлһээ гарахын тула тус леспромхозой модошод һүүлэй хэдэн һарын туршада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна. Илангаяа Октябриин 42-дохи ойн һайндэрэй урда тээ леспромхозой модо бэлэдхэлэй участогуудай коллективүүд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, үйлэдбэриингээ бүхы арга боломжые хэрэглэжэ ороо. Леспромхозой модошодой гаргаһан оролдолго дэмы үнгэрөөгүй. Модо шэрэлгын харгы богонихон болзор соо заһабарилагдаа, тиигэжэ модо шэрэхэ графигаа үдэрһөө үдэртэ дүүргэжэ эхилээ.

Сентябрь һарын эхинһээ нимэ оролдолго гаргаһанайнгаа ашаар Шулуутайн леспромхозойхид гээгдэлһээ гаража эхилээ. Тиигэжэ модо шэрэхэ октябрь һарынгаа түсэбые 7 хоногоор, арба һарынгаа түсэбые дүрбэн хоногоор урид дүүргээ. Хамта арба һарын түсэбһөө гадуур 5 мянган кубометр модон шэрэгдэһэн байна.

Модо бэлэдхэлгын Кокэтын пунктын модошод арба һарынгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 3 мянган кубометр шанар һайнтай модо Эхэ орондоо тушаагаа. Энэ пунктынхидай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Леонид Соколовой хүтэлбэрилдэг мастерска участок түрүүлбэ. Эдэнэр октябрь соо даабариһаа гадуур 1500 гаран кубометр модо бэлдээ.

С. Тюлюкин.

ХҮДӨӨГЭЙ ЭДЭБХИТЭД

...Торнин аймагай Үлэгшэн тосхон. Ойшо урагшаа гонзойһон үйлсөөр Будажаб Цыденовтэй элдэб юумэн тухай хөөрэлдэжэ яаралгүйхэн ябабабди. Алтан намар айлшалаад, үйлсын баруун хажууһаа өөдөө гүйһэн эгсэ үндэр хадын оройгоор шэнэһэн мододые, тээ хүн тээгүүр урдаһан горхо захаархи һөөг бургааһые эреэн шохор болгожорхёо. Шэнэ гэрнүүд, барилгадэһэн барилганууд хаа хаанагүй харагдана. Хүн бүхэн забдалгагүй янзатай. Таряа хуряалгын түүн хаһа байба.

— Ахалагша классай һурагшад һаядаа шулуугаар мастерской бариба байна,—гэжэ Будажаб Цыденов томохон барилга тээшэ заагаад саашань үргэлжэлүүлбэ. Хоёр дабхар клубайнгаа ашаглалгада оруулагдахада, хүдэлмэримнай одоошье һайнаар ябуулха аргатай болохобди. Хуушан клубнай бэшэ уйтан муу байна даа.

Нүхэр Цыденов колхозой клуб даадаг юм. Урдань Бурядай дуу, хатарай ансамблиин хүгжэмшэ байгаад, 1958 ондо нютагаа бусаа. Удаань Цакирай Культурын бэшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлжэ байтараа, баянистнуудай 6 һарын курсда ошожо үргэлжэд, нютагтаа ерээ.

Энэмнай түбшэн даруу зантай, үгэ үгэгүй хүнүүдэй нэгэн юм. Будажабай эдэбхи, оролдолгын ашаар клубай дэргэдэ гушаад хүнһөө бүридэһэн уран һайханай бүлгэм байгуулагдаа. Урагшаа һанаатай, хүхюун соггой залуушуул тэнд хамтараад, тосхондохи соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулхын талаар шармайн оролдоно. Эдэнэй олонхи юумэн мүнөө дээрээ багашаг, гэбэшье нютагайнтаа түхэл шарайе зурилгажа байһан ажалша баатар хүнүүдэй сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр, культурнаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь туһалжа, хубитаяа оруулжа байһаниинь тон һайшаалтай. Тиимэһээ дутуу дунда тухайдань хэлэнгүй, туйлаһан зарим тэды амжалта тушаань тоггое.

«Бурядай аман үгын зохёол» тухай лекци, һүүлээрнь уран һайханай бүлгэмэй концерт болохо гэһэн афиша хэдэн газарта үглөөнһөө нялгадаба. Хүнүүд үсөөншэг байтараа, үдэшын 9 часай үеэр клуб соо дүүрэшэбэ.

Уран зохёолшо Дольён Мадасон хүдөөгэй ажалшадта дүтэ, һонирхолтой темээр лекци уншахадаа, арадай аман үгэ жэшээ болгон олоор хэрэглэбэ. Лекциин һүүлээр асуудалнуудшье аадар мэтээр адхараа. Аман үгые шэнжэлэлгэ, Бурядай искусство, литературын декадада бэлэдхэл тухайда хүнүүд ехээр һонирхобо. Энэншье гайхалгүй. Уран зохёолшод, артистнууд холын нютагуудаар дан үсөө ябадаг ха юм.

Энэ үеэр сценын саана хүлгөөтэй, бэлэдхэлэй хүдэлмэри дүүрэнтэжэ байгаа. Хүн бүхэн сэдьхэлээ хүдэлэнги, ээлжээгээ хүлеэн, һууряа олоногүй. Сугтаа хүдэлдэг, танил нүхэдэйнгөө урда гаража, анхаралыень буляаха, магтаал баясхаландань хүртэхэ гээшэ бэрхэтэйшье, харюусалгатайшье хэрэг.

Хорёод хүнһөө бүридэһэн хоор хэдэн дуу сээжэлдэжэ, ород, бурядаар дуулахань. Дуунуудай нэгэн доро, һүртэй дорюунаар ханхинадаг болохынь тула яһалашье оролдолго гаргагдаһан байха.

— Би һургуулида һуража байхаһаа уран һайханай бүлгэмдэ хабаадалсажа эхилээ һэм. Дуулаха, хатарха ехэ дуратай хүм,—гэжэ Галина Туровинина манда хөөрөө. Набтархан бэетэй, шаргал үһэтэй, сэлмэг хурса нюдэтэй энэ багша басаган хоорто хабаадалсан, Г. Батомункуеватай «Молдаванеску» хатарна, М. Далаеватай «Адриатическа далай» гэһэн дуу дуулана, ондоошье наадануудта хабаадана.

Барилгашан Борис Гурожапов һайхан хоолойтой байжа, шагнагшадай анхарал ехээр татаа. «Баян колхоз», «Хүрин хээр», «Арбанхан сэргэдээ» гэхэ мэтэ арадай дуунуудые дуулахадань, һайхашаангүй һуухын аргагүй.

Залуу багша В. Денисов «Нанай арадай барилдаае» шадамараар харуулжа, энеэдэ наада үүсхэбэ. Номернуудай хоорондохи забһарые хүхюунээр үнгэргэхын тула конферансье Георгий Клочихин яһала оролдоо. А. С. Пушкинай «Борис Годуновһоо» хэһэг абажа уншахадаа, артистын бэлигтэй байһанаа элеэр харуулаа.

Уран һайханай бүлгэмдэ хүдөөгэй интеллигентнэр—багшанар, библиотекые даагша, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхозой гэшүүд хабаадалсана. Колхозой түрүүлэгшэ Гомбо-Цырен Дашиевич Дашиев, парторг Банзар Дамбаевич Дамбаев өөһэдөө уран һайханай бүлгэмдэ ябадаг болобошье, эдээндэ тодорхой туһаламжа үзүүлээгүй гээшэ ха. Колхозынь баян. «Артистнуудаа» хубсалуулха, хүгжэмэй инструмент, клубай хэрэгсэлнүүдые абажа үгэхэ дүүрэн аргатай. Теэд энэ талаар түлюуршаг байба. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ ушарые анхаралдаа абаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Бүлгэмэй гэшүүд Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ зүжэгые табиһан байна. Мүнөө тэрэнние заһажа, шэнэлэн табихаар бэлдэнэ. Зүжэгтэ Гарма Лубсанов, Петр Очиров, Самбу Тугулдуров болон бусад хабаададаг. Олон акттай томо зүжэг нютагаархиндаа харуулһаниинь тон һайшаалтай.

Эдэнэр колхозойнгоо отделени—Харацай тосхондо, полевой стан болон фермэнүүдээр ябажа, Алцак, Наран нютагуудай колхозуудта ошожо концерт харуулдаг.

Колхозой залуушуул, хүдөөгэй интеллигенци уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадахын хажуугаар ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Эндэхи лекторнүүдэй нэгэдэл 16 хүнһөө бүридэнхэй. Эдэбхитэй лекторнууд Б. Тохтохоев, Г. Клочихин, Ц. Очирова болон бусад элдэб асуудалаар гүүртэ, отара, полевой стан дээгүүр лекци уншана, тэдэниие гоёон шэмэглэлсэнэ, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһа» гаргалсана.

Эндэхи залуушуул саашадаа соёл гэгээрэлэй, политическэ хүдэлмэридэ, тосхоноо болбосон түхэлтэй болголгодо бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсахабди гэжэ мэдүүлнэ.

А. Бадаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уранһайханай бүлгэмдэ хабаадагшад Г. Туровинина М. Далаева хоёр дуулажа, В. Денисов баян дээрэ наадажа байна. **А. Бадаевай** фото.

Зондоо хүндэтэй наймаалагша

Бабу-Доржи Хаптаев Доодо Худанай сельпогой (Хэжэнгэ) магазинда наймаалагшаар ажаллажа эхилһээр үнихэнэй юм. Энэ үе соо нүхэр Хаптаев оролдосотой, ажалдаа дүршэһэн наймаалагшадай тоодо оронхой. Магазин соонь ямаршье сагта ариг сэбэр, эд бараанинь эмхитэй гуримтайгаар ябталаатай байдаг. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэйнгээ ашаар нүхэр Хаптаев худалдан абагшадтаа магтуулдаг, һара, квартал бүриингөө түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Е. Шоёнова.

Грамотануудта хүртэбэ

Энэ намар Москва городто болоһон моридой урилдаанда хабаадахаяа манай республикаһаа олон хүн ошоһон юм. Тэдэнэрэй нэгэ зариманиинь мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа шалгарһанайнгаа ашаар СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын грамотануудта хүртэһэн байна.

Грамотануудта хүртэгшэдэй тоодо Кударын аймагай «Дружба» колхозой гэшүүн Р. Жамцаев, Мухаршэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой гэшүүн С. Эрдынеев, Хоринин аймагай «Дружба» колхозой адуушан Ц. Заятов, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн В. Цыцерунов гэгшэд оролсоно.

В. Шнайдер.

Нүхэдэйнгөө ашаар...

Александр Самохин 1958 ондо дунда һургуули дүүргээд, Улан-Удын ТЭЦ-тэ ажаллажа эхилһэн юм. Комсомолец Самохин богонихон сагай хүсагаада эндэ ажаллаха зуураа турбинын машинист болоһон байгаа. Октябрь һарада амаралтада гарамсаараа Самохин Ангарск город түрэлхидтөө ошохоор шиидээ бэлэй.

Аян замда мордохынгоо урда тээ залуу хүдэлмэришэн нүхэртэеэ түрүүшынхеэ хатуу харые бараад, Улан-Удын вокзал ошобо ха. Һогтуу Самохин кассын дэргэдэ суглараһан зонтой түлхисэлдэжэ, аманда орошогүйгөөр хараал шэрээл табиба ха. Тиигэжэ байтараа нэгэ хүниие шаажа, милицидэ ороһон байгаа.

Үглөөдэрынь транспортын милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгые мүрдэжэ үзөөд, ТЭЦ-эй коллективэй үзэмжэдэ табиһан байгаа. Комсомолшууд нүхэрэйнгөө гэмтэ хэрэгые бүхы талаһаань хаража үзөөд, комсомолец Самохиндо шанга донгодолго соносхоһон байна.

Хойто үдэрынь комсомолшуудай суглаанай зарлагдахада Александр нүхэдтөө шангаар шүүмжэлэгдээ. Суглаанда хабаадагшад нүхэрөө өөһэдөө хүмүүжүүлхэбди гэһэн гуйлтатайгаар Улан-Удэ станциин милициин таһагайхидта хандаһан байха юм.

Тиигэжэ комсомол Самохин үетэн нүхэдэйнгөө ашаар хуулиин харюусалгада хабаадуулагдангүй, предприятидаа хүмүүжүүлэгдэхэ болобо.

Н. Огородников.

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхоз шэнэ магазин барижа байнхай. Эндэ Ж. Цыбиковэй бригада эрхим һайнаар хүдэлнэ. **Зураг дээрэ:** баригдажа байһан шэнэ магазин.

А. Бадаевай фото.

Өөһэдынгөө хүсөөр

Селендумын һургуулиин газаахи яһала томохон сагаан байшангай газаагуур ябахада, алха балтаар хүнэй юумэ сохихо, һүхэ хюрөөгэй абяан болон элдэб станогуудай хүдэлхэ абяан үдэр бүри дуулдажа байдаг. Мүн забһарай үедэ дайралдаа һаатнай, «нэгэ табуретка хоёр үдэр соо хэжэ дүүргэбэб, үглөөдэр хубсаһанай үлгэсэ хэхэмни, бүхэли үдэр дархалжа баймаар...» гэхэ мэтэ хөөрэлдөөнүүдые дуулажа болохот...

Энэ хадаа һургуулиин үхибүүд өөһэдынгөө гараар бариһан мастерской соогоо ажаллажа байна гээшэ. Энэ мастерскойе үнгэрэгшэ хабар һурагшад багшанарайнгаа хүтэлбэри доро оройдоол хоёр-гурбан һара соо барижа дүүргээ юм. Эндэнь модо, түмэр дархалалгын болон бусад 3—4 таһалганууд бии. Иимэ ехэ ажал хэһэнэйнь түлөө һургуулиие республикын Гэгээрэлэй министерство 50 мянган түхэригэй дархалалгын зэбсэгээр, грамотаар шагнаһан юм. Энэ барилгын һүүл тээ һургуулиин директор Бурядай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Баир Бадмаевич Шагдыров һурагшадтаа иигэжэ хандаа һэн:

— Мастерскойтойшье болобобди. Теэд һургуулиингаа байшангай заахан дээрэһээ бидэ үглөөгүүр, үдын хойно таһаржа номоо үзэнэбди. Бултадаа үглөөгүүр һурахын тула шэнэ һургуули бариха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэмнай гүрэн 305 мянган түхэриг үгөө.

— Мастерской бариһандал адли, бидэ өөһэдөө барихабди, модо, шулуу, шабар болон бусад юумэ бэлдэхэбди,—гэжэ мэдүүлэн, һурагшад «үглөөдэртөө эхилэе» гэлдээ бэлэй.

Иигэжэ май һара соо 320 хүнэй багтаха һууритай шэнэ һургуули барижа эхилээ һэн. Һурагшадай ажалые багшанар хүтэлбэрилөөд, ямаршье техник, хүдэлмэришэдые ондоо тээһээ абаагүй. Һурагшадай дундаһаа гэр хушаха, шэрдэхэ, сонхын рама, үүдэ хэжэ шадаха дархашуул олдоо. Һургуулиин тарамсаар, энэ зундаа хорёод хүнһөө бүридэһэн һурагшадай бригада үлөөд хүдэлөө юм.

— Хүндэл байгаа даа. Цементын олдохогүй гээшэнь! Эндэ тэндэһээ мэшээг мэшээгээр суглуулхаш. Гансал Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз аяар 25 тонно цемент, шифер үгөө. Ехэл баярлаабди,—гэжэ һуралсалай талые даагша Ким Михайлович Мархаев хөөрэнэ...

Ноябриин арбанай үглөөгүүр һургуулиин барилга дүүрэә. Гүрэнэй зуун табяад мянган түхэриг алмагдаба.

В. Очиров.

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГYТ?

Арһан гуталые лёной олифаар гү, али модоной дабирхайгаар үрэхэдэ уһанда норосогүй бүхэ байдаг.

Хоёр дабхар оймһон соогуур газетын саарһа хэжэ үмдэхэдэ хүл даарадаггүй.

Хэрбээ арһан гуталай хабшаа һаань, спиртээр гү, али одеколоноор дэбтээхэ хэрэгтэй.

Сонхын шэлэй хүлэрөө һаань, хоёр рамын хоорондо сернэ кислота гү, али модоной хөө табиха хэрэгтэй.

Сонхын шэлые мүльһэнһөөнь сэбэрлэхын тула үдхэн дабһатай уһаар аршахада һайн.

Хэрбээ алмазай үгы байгаа һаа, сонхын шэлые напильнигаар отолоод, тэрэ зурлаа дээгүүрнь галда улайлгагдаһан хадааһаар зураха шухала. Тиигэхэдэ шэл бэлээр зүһэгдэдэг.

Замазка хэхын тула һайса жэжэлэгдэжэ һагшагдаһан мелые наран сэсэгэй гү, али лёной олифатай холихо хэрэгтэй. Мелтэй холигдоһон олифа бусалгагдаха зэргэтэй.

Модон гэртэ гү, мүн бусадшье барилгануудта ургаһан һархяагуудые үгы хэхын тула дабһатай уһа, борно кислота хоёроор угааха шухала. Модоной һархяаг угааха раствор бэлдэхын тула бусалгагдаһан 5 литр уһанда 950 грамм дабһа, 50 грамм борно кислота хэхэ хэрэгтэй.

«Сельское хозяйство» газетэһээ абтаба.

Хилын саанаһаа

Немец хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэмэл ябуулгын түлөө

БЕРЛИН, ноябриин 12. (ТАСС). Баруун Германиин элдэб нютагуудһаа ерэһэн СДПГ-эй 40 гэшүүд болон эдэбхитэдтэй Германиин компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Макс Рейманэй хөөрэлдэһэн тухай «Нейес Дейчланд» газетэ мэдээсэбэ.

Хөөрэлдөөнэй үедэ СДПГ-эй гэшүүдэй табиһан асуудалнуудта Макс Рейман харюу үгөө. КПГ-эй конференци зарлажа, «Федеративна Республикадахи байдал, эб найрамдалай болон демократиин түлөө тэмсэл» гэһэн документ тэрэнэй үзэмжэдэ табиха гэжэ Германиин компартиин ЦК-гэй шиидхэһэн тухай һануулха зуураа, Макс Рейман иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Баруун Германида парламентско-демократическа эрхэ байдал һэргээхэ, тайлбарилан хэлэбэл, гүрэн түрын хэрэгтэ томо монополинуудай ехээр нүлөөлхыень болюулха, милитаризмын ама татаха шухала. Хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэмэл ябуулга хэдэг болохо гээшэ гол асуудал болоно. Иимэ нэгэдэмэл ябуулга эб найрамдал хангаха эгээн лэ түгэлдэр хүсэн болохо байна гээд Рейман мэдүүлээ.

Хүдэлмэришэн анги бата нэгэдэлтэй болоод байхадаа Баруун Германиин эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэй хамта эб найрамдалай, демократиин, социальна дэбжэлтын политика бэелүүлдэг боложо шадаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа Макс Рейман элирхэйлэн мэдүүлээ.

„Н. С. Хрущев Америкэдэ" гэжэ фильмые Болгарида ехээр һонирхон харана

СОФИ, ноябриин 12. (ТАСС). «Н. С. Хрущев Америкэдэ» гэжэ бодото ушарые харуулһан үнгэтэ фильмын Софиин экранууд дээрэ табигдажа эхилһээр хэдэн хоног үнгэрөө. Энээниие хүн зон ехээр һонирхон харана.

Советскэ киногой хүдэлмэрилэгшэдэй энэ шэнэ зохёол угаа ехээр һонирхогдоо. Бодото ушарые харуулһан иимэ һонирхолтой ондоо тиимэ фильмые мүнөө олохонь бэрхэтэй гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

Энэ фильм яахадаа тон ехэ һонирхолтойб гэхэдэ, бүхы дэлхэйн түүхэтэ удхашанартай событинууд харуулагдана, тэрээнһээ уламжалан уласхоорондын харилсаа һайжаруулха, уласхоорондын асуудалнуудые эбэй ёһоор хэлсээ хэжэ шиидхэхэ хэрэгтэ эхи табигдаһан байгаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

«Н. С. Хрущев Америкэдэ» гэжэ фильм эб найрамдалай болон хамтын барисаанай гайхамшагта гимн гэжэ тоологдохо зуураа, бидэндэ һайн һайхан, гэгээн гэрэлтэй найдабаринуудые түрүүлнэ гэжэ газетэ заана.

Общинануудай палатын заседани дээрэ Макмилланай үгэһэн харюунууд

ЛОНДОН, ноябриин 12. (ТАСС). Парламентын хуулита тоосоон эндэ толилогдоо. Тэрээнэй ёһоор, общинануудай палатын заседаниин ноябриин 10-да болоходо, дээдэ тушаалтадай зүблөө зарлаха болзор тухай хэдэн асуудалнууд премьер-министр Макмилланда табигдаһан байгаа.

Эдэ асуудалнуудтань харюусахадаа, Макмиллан иигэжэ хэлээ: «һаяар зарлаха болзор бидэнэр тогтоохо байхабди гэжэ ехээр найдажа байһан тухайгаа би хэлэжэ шадаха байнаб. Энэ болзорһоо гадна, һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлгэтэй байха шухала болоно. Г-н Хрущев иимэрхүү һанамжатай гэжэ би тоолоноб, тэрэнииень бидэнэр һайнаар анхаралдаа абаха ёһотойбди. Тэрэнэй Парижда ерэлгэ дээдэ тушаалтадай зүблөө зарлаха болзор эсэслэн тогтоохо хэрэгтэ туһатай байха гэжэ би найданаб».

Англиин правительство хоёр зорилго шиидхэхые эрмэлзэнэ гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Макмиллан иигэжэ мэдүүлээ: «нэгэдэхеэр, шадаал һаа, һаяар зүблөө хэхые бидэнэр хүсэнэбди, энээниие түйлахын тула урдынхяараал оролдолго гаргахабди. Холбоото Штадуудай президент мүн лэ иигэжэ бодомжолдог гэжэ би тоолоноб. Хоёрдохёор, ямар нэгэн ушарһаа боложо, зүблөө зарлалгын удаарха болоо һаань, зүүн болон баруун оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондоо айлшалалсажа, хэлсээ хэжэ байхые бидэнэр илангаяа хүсэхэ байнабди. Эгээл иигэжэ һүүлэй һаранууддо шахардуу шанга байдал һуларуулагдажа байнхай».

«Шадаал һаа, һаяар энэ зүблөө бидэнэр үнгэргэхэ ёһотойбди гэжэ Хрущевой хэлэһэн һанамжые» зүб гэжэ шөөнэб гэжэ Макмиллан үгынгөө түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээ.

Англиин пенсионернүүдэй байдал

ЛОНДОН, ноябриин 12. (ТАСС). Пенсионернүүдэй нэгэдэлэй национальна федерациин 500 мянган гэшүүдые түлөөлһэн 2500 пенсионернүүд үсэгэлдэр Лондондо митинг хэжэ, пенсионернүүдэй ехэ бэрхэшээлтэй байдалые һайжаруулха тухай эрилтэ правительствын үмэнэ табиһан байна. Англида 5 миллион үлүүтэй пенсионер бии. Тэдэнэй нилээд олониинь тон түлюур түйгэн байдалда оронхой. Нилээд олон пенсионер зундаа далайн эрье хонодог, байрладаг. Юуб гэхэдэ, комнатын түлөө өөрынгөө пенсиин хахадыень түлэхэ баатай болодог юм гээд пенсионернүүдэй түлөөлэгшэ Борнемута митинг дээрэ мэдүүлээ.

Итали. Милан шадарай Сесто Сан Джованни гэжэ һууринда (энэ һууриниие Италиин Сталинград гэжэ эндэхин нэрлэдэг) машина бүтээлгын «Бреда» гэжэ заводой хүдэлмэришэдэй демонстраци болоо. Хүдэлмэришэдые ажалһаа гаргалгада эсэргүүсэлтын, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай эрилтэнүүдые дэмжэлгын тэмдэг болгон энэ демонстраци хэгдэһэн байгаа. Тэрээндэ 2000 гаран хүн хабаадаа.

Публифотын фото.

Корнил Дмитриевич ЗОЛТОЕВ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Бурядай педагогическа институдай физикын кафедрын доцент, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институдай научна хүдэлмэрилэгшэ Золтоев Корнил Дмитриевич үни удаан, хүндөөр үбшэлжэ, энэ оной ноябриин 11-дэ наһа бараба.

К. Д. Золтоев 1916 ондо Эрхүүгэй областиин Нүхэдэй районой Бирит гэжэ нютагта түрэһэн байна. 1939 ондо Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй физико-математическа факультедые дүүргэһэнэй һүүлээр, Эрхүүгэй областиин промышленна предприятинуудта ажаллажа захалһан юм. 1941 онһоо Улан-Удэ городто заводой инженерээр, тиихэдэ 1945 онһоо хойшо Бурядай пединститудай физикын кафедрын ахалагша багшаар хүдэлһэн байна. Багшын хүдэлмэриие научна хүдэлмэритэй зохилдуулан эрхилжэ, тэрэ богони болзор соо аспирантура дүүргээд, 1952 ондо шалгалта барижа, физико-математическа наукын кандидадай нэрэ зэргэтэй болсо. 1954 ондо доцент гэһэн нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдоһон байгаа.

Багша, эрдэмтэ байһан Корнил Дмитриевич хүндэлэгдэхэ ёһоороол хүндэтэй болоһон байгаа. Үйлэдбэридэ хэдэн нарижуулганууд болон ухаалан зохёолгонуудые тэрэ нэбтэрүүлээ. Хэдэн олон научна зохёол болон статьянуудые бэшэһэн байна юм.

Олониитын ажабайдалда К. Золтоев эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгаа. 1944 ондо тэрэ КПСС-эй гэшүүн болоһон юм. Институдай партийна бюрогой секретаряар, КПСС-эй районно болон городской комитедүүдэй гэшүүнээр, ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской соведэй депутадаар тэрэ нэгэтэ бэшэ һунгагдадаг байгаа.

Научна, үйлэдбэриин болон олониитын ажал-ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө К. Золтоев «Эсэгэ ороноо хамгаалхын Агууехэ дайнай үедэ шэн габьятайгаар ажаллаһанай түлөө» гэһэн медаляар, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудаар шагнагданхай.

Научно-педагогическа, олониитын үрэ ехэтэй ажал-ябуулга эрхилжэ байһан, К. Д. Золтоев зохёохы шадабариингаа түлэг дундаа хүгжэжэ ургажа байһан үедэ сагһаа урид наһа бараба.

Корнил Дмитриевичын һайхан дурасхаал, тэрэниие мэдэхэ хүнүүдэй сээжэ зүрхэндэ ходо хадуугдажа ябахал.

Бүлэг нүхэдынь.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Мэргэжэлтэй боксёрнууд юундэ олошорногүйб?

Спортивна ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хүсэ шадалаа үзэлсэдэг болоһон республикымнай боксёрнууд гансашье республика соогоо бэшэ, харин Россин Федерацида мэдээжэ болонхой юм.

Байгша оной спортивна сезоной үедэшье манай боксёрнууд олон командануудтай уулзажа, муу бэшэ бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Жэшээнь, Ангарск городой командые 8:1, эрхүүгэйхидые—7:3 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Республикымнай суглуулагдамал команда зоно соогор амжалтатай һайнаар наадаһанайнгаа ашаар РСФСР-эй арадуудай 2-дохи спартакиадада хабаадаха эрхэтэй болоһон юм. Гэхэ зуура, манай боксёрнуудай зариманиинь ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ бэлэдхэл муутайгаар хабаадаһан байна. Дальна Востогой зонодо түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ дүй дүршэлтэй боксёрнууд — Бадма Жигмитов, Марат Бабушкин гэгшэдтэй хамта бэлэдхэл муутай, зориггүй спортсменүүд хабаадалсаа. Тэдэнэрэй тоодо Владимир Посохов, Юрий Фролов болон бусадые нэрлэмээр.

«Труд» гэжэ бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү һуури боксоор эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай спортсменүүд муу бэшээр наадаха бэзэ гэжэ найдагдаһан байгаа. Гэхэ зуура манай боксёрнууд мүрысөөнэй түрүүшын үдэр булта шахуу шүүгдэһэн юм. Харин тиихэдэ республикымнай боксёрнуудта хэдэн дахин шүүгдэһэн эрхүүгэйхид түрүү һуури эзэлээ һэн.

УРАГШАГҮЙДЭЛГЫН ГОЛ ШАЛТАГААН

Ургажа ябаа залуу спортсменүүдые даруу зантайгаар, үнэн сэхээр, эрэлхэг зоригтойгоор хүмүүжүүлхэ шухала. Гэхэ зуура, энэ шухала асуудалда спортивна бүлгэмүүд болон организацинуудай республикын Совет зохихо анхарал хандуулнагүй.

Дальна Востогой зонодо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй болохо үедэ хүндэ шэгнүүртэнэй тоодо ородог боксёр Кряжев газетэнүүдтэ ехээр магтуулагдаһан юм. «Хоёрдохи разрядтай болоһон Кряжевай наадаһые онсолон тэмдэглэхэ шухала. Дүй дүршэлтэй боксёрнуудтай нүхэр Кряжевай эрэлхэг зоригтойгоор тулалдахыень хаража, хүнүүд ехээр баясана»—гэжэ газетэнүүдэй нэгэндэ бэшэгдэһэн байгаа. Үнэндөө залуу спортсмен тиимэ магтаалда хүртэмөөр наадаагүй һэн. Боксёр Кряжев бар хүсөөрөө наадаһанай ашаар лэ диилэжэ гараһан юм. Тиибэ яабашье, спортсмен Кряжев тэрэ сагһаа хойшо нүхэдтөө дээрэлхүү зан гаргадаг болоо.

Республикымнай зарим боксернууд Е. Кряжевтал адли амжалтаараа дашууржа, дээрэлхүү ааша гаргадаг зантай.

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ҺУРГАХА ШУХАЛА

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалхын түлөө мэргэжэл шадабаритай боксёрнууд хэр олоор урган гаранаб гэжэ хараха болоо һаа, тон үсөөн. РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 1954 ондо болоһон мүрысөөндэ манай эдир залуу боксёрнууд түрүү командын нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. 1956 ондо Россин Федерациин суглуулагдамал командын тоодо Бурядай 6 түлөөлэгшэд оролсоо һэн. Тэрэ жэлдэ манай эдир залуушуул «Буревестник» гэжэ Центральна Соведэй чемпион болоһон юм. Эгээл тэрэ мүрысэгшэдһөө Велингтон Баранников, Михаил Дворкин гэгшэд онсо шалгаржа, бэрхэ боксёрнуудай тоодо ороо бэлэй.

Һүүлэй үедэ боксернуудые һурган хүмүүжүүлхэ ажалай һуладхагдаһан дээрэһээ манай боксёрнууд ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ урагшагүйгөөр наададаг болоо. Жэшээнь, энэ жэлэй июль һарада Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ голгүй шүүгдэшоо. Һүүлэй үедэ Улан-Удэдэ эдир боксёрнуудай секцинүүдэй үсөөрһэнһөө, ажалайнь муудаһанһаа боложо боксернуудай мүрысөөн урагшагүйдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Урда жэлнүүдтэ Улан-Удэдэ боксёрнуудай гурбан секциин һайнаар хүдэлжэ байхада мэргэжэлтэй боксёрнууд нилээд олоор урган гарагша һэн. Тэрэ үедэ секцинүүдэй хоорондо һонирхолтой мүрысөөн үнгэргэгдэгшэ һэн.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ АРГАГҮЙДЭНЭ

Боксёрнуудай нэгэ газарта сугларжа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ тусхай зал республикадамнай мүнөөшье болотор үгы байһаар. Байгша оной ноябриин 22-то манай спортсменүүд Монголой Арадай Республикын боксёрнуудтай тулалдахаар бэлэдхэжэ байна. Ерээдүйн энэ мүрысөөндэ боксёрнууднай ямараар бэеэ зэһэнэб?

«Спартак» гэжэ бүлгэмэй спортивна залда ороһон хүн даб гэһээр юунэйшье боложо байһые ойлгожо ядадаг. Залай нэгэ буланда гимнастнуудай, нүгөө буланда хүнгэн атледүүдэй забда залигүй һорилсожо байхань харагдадаг. Тээ саанашаг нэгэ мэшээгэй дэргэдэ боксернуудай обооролдон байхые обёормоор. Спортивна бүлгэмүүд болон организацинуудай Союзай республикын Совет республикынгаа бэрхэ боксернуудай заняти үнгэргэхын тула тусхай спортзал байгуулха аргагүй гээшэ гү гэжэ асуумаар болоно.

Республикынгаа боксёрнуудай мэргэжэлые саашадань дээшэлүүлхын тула зохихо анхарал хандуулхаар болоо.

В. Бадмаев, спортын мастер.
Б. Тумунов.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации —35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01195. г. Улан-Удэ Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5107.